

Pinjevejens Børnehus

Revideret februar 2021

Den styrkede pædagogiske læreplan

Udarbejdet af personale og ledelse

DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN I PINJEVEJENS BØRNEHUS

INDHOLDSFORTEGNELSE

Den pædagogiske læreplans struktur	2
Pinjevejens Børnehus	3
Del I: Pædagogisk grundlag i Pinjevejens Børnehus	4
Værdier for det pædagogiske arbejde	4
Børnesyn og læringsforståelse	8
Pædagogiske principper for praksis	8
Børne- og læringsmiljø	9
Leg og læring	10
Del II: Læring, udvikling og dannelse i Pinjevejens Børnehus	13
Tværgående pædagogiske læringsmål	14
Tematiske pædagogiske læringsmål	14
Pædagogisk praksis	22
Del III: Kvalitetsudvikling og -sikring i Pinjevejens Børnehus	31
Overgange	31
Forældreinddragelse og -samarbejde	32
Viden- og kompetenceudvikling og videndeling	35
Tværfagligt samarbejde	36
Planlægning, Evaluering og dokumentation	36
Bilag 1	26

Pinjevejens Børnehus

Den styrkede pædagogiske læreplan er et pædagogisk redskab,
som skal understøtte det pædagogiske personales og ledelsens arbejde
med at skabe gode læremiljøer

Den styrkede pædagogiske læreplans struktur

Den styrkede pædagogiske læreplan i Pinjevejens Børnehus tager afsæt i ”Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold” udarbejdet af Børne- og socialministeriet (2018). Læreplanen er et dynamisk produkt og er udarbejdet i 2016/2017 i et tæt samarbejde mellem personale og ledelse. Evalueret i efteråret 2020/vinteren 2021.

Rammen for disse retningslinjer kan illustreres ved hjælp af nedenstående figur (ibid.):

Figuren viser, at den styrkede pædagogiske læreplan skal indeholde et pædagogisk grundlag ud fra hvilket, der skal arbejdes med seks læreplanstemaer. Temaerne skal forstås som en helhed i forhold til arbejdet med børns læring, udvikling og dannelse, og det er således ikke hensigten, at der skal arbejdes med temaerne hver for sig, men at der arbejdes med dem i sammenhæng (jf. ibid.).

Den styrkede pædagogiske læreplan er et pædagogisk redskab, som skal understøtte det pædagogiske personales og ledelsens arbejde med at skabe gode læringsmiljøer. Samtidigt er den styrkede pædagogiske læreplan et værktøj til faglig ledelse, som dagtilbuddets ledelse kan bruge sammen med det pædagogiske personale til at organisere arbejdet og de pædagogiske indsatser [...] (jf. ibid.).

Den styrkede pædagogiske læreplan er et resultat af en proces, som startede i 2016, hvor personale og ledelse arbejdede tæt sammen med henblik på at skabe en læreplan, der for det første afspejlede den praksis, som finder sted i Pinjevejens Børnehus, og for det andet er kendetegnet ved medejerskab i hele personalegruppen.

Pinjevejens Børnehus

Pinjevejens Børnehus er en integreret daginstitution med 125 børn i alderen 0-5 år fordelt på 3 vuggestuegrupper med 36 0-2 - årige og 4 børnehavegrupper med 89 3-5-årige.

Fra den 1. januar 2020 er Pinjevejens Børnehus blevet en profil institution med fokus på bevægelse og science. Dette betyder, at vi er i en spændende proces med at få bevægelse og science til at blive en aktiv del af vores læringsforståelse og læringsmiljø. Bevægelse og science er valgt med baggrund i, at børn lærer, forstår og begriber verden gennem kroppen og sanserne. Når børn støttes i at bruge, udfordre, mærke og passe på kroppen lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Ligeledes bliver børn klogere på verden når de støttes i at være nysgerrige, eksperimenterende, undersøgende, legende og analyserende fx undersøger vi hvor hurtigt legetøjsbilen eller dukken kan glide ned af rutsjebanen, om vandet fra vandslangen kan få bilen til at køre hurtigere, hvor meget vand der skal til og hvor vandet flyder hen.

Vores profil kommer blandt andet til udtryk ved, at vi deltager 2 gange ugentligt i Børne Idræt på Tværs, tager til svømning, børneyoga, og vi arbejder i små bevægelsesgrupper. Vi er undersøgende, og eksperimenterende på stuerne, hvor den naturvidenskabelige tilgang er i fokus. Vi er beliggende i det nordlige Kolding, tæt på midtbyen, Bramdrupdam, Munkebo og med Harte som vores naboer.

Vi har en stor, kuperet og naturrig legeplads, som indbyder til både voksen- og børneinitieret leg; fx bevægelseslege, eksperimenterende og undersøgende lege, naturforløb, cykelbane, bålmad, leg omkring legehøje og sandkasse, samt gynger. Ligeledes har Pinjevejens Børnehus gode fysiske lokaler med mulighed for fysisk udfoldelse, og fordybelse i små grupper. Hver gruppe i børnehaven har et grupperum med tilhørende 3 små rum. I vuggestuen er der et grupperum med 1 lille rum. Både vuggestuen og børnehaven har motorikrum.

I Pinjevejens Børnehus er der ansat 16 pædagoger, 2 pædagogiske assistenter, 3 pædagogmedhjælpere, 1 ressourcepædagog, 1 specialpædagog, 1 køkkenansvarlig, 1-2 pædagogstuderende, 1 PAU elev, 2 i skånejob, 1 souschef og 1 leder.

Derudover har Pinjevejens Børnehus fået del i socialstyrelsens midler til flere pædagoger til udsatte børn og finansministeriets midler til flere hænder i dagtilbud. Dette betyder, at vi september 2020 har yderligere 2½ pædagogmedhjælper og 4 pædagoger ansat

Del I: Pædagogisk grundlag i Pinjevejens Børnehus

Nedenfor beskrives det pædagogiske grundlag i Pinjevejens Børnehus, hvor dette grundlag er gennemgående på tværs af de i læreplanen præciserede seks temaer. Det drejer sig om vores værdier for det pædagogiske arbejde; om det børnesyn og den læringsforståelse, der er kendetegnet for vores institution; om vores pædagogiske principper; om vores børne- og læringsmiljø, og om børns leg og læring i Pinjevejens Børnehus.

Værdier for det pædagogiske arbejde

Den overordnede værdi i Pinjevejens Børnehus er **social Inklusion**.

Denne værdi skal ses som en vision – en vision, som viser, hvor vi ønsker at bevæge os hen. I 2013 præsenterede Børne- og Uddannelsesforvaltningen i Kolding Kommune en strategisk ramme for arbejdet med social inklusion: *"Plads til alle, store som små - Inklusion når det giver mening"*

Den strategiske ramme blev udarbejdet med udgangspunkt i både Salamanca-erklæringen (1994), de pædagogiske læreplaner (2004) og dagtilbudsloven (2007), hvor det af dagtilbudsloven § 1. stk. 3 fremgår, at *"Daginstitutionen skal forebygge negativ social arv og eksklusion"* og *"Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold"* udarbejdet af Børne- og socialministeriet (2018).

Der findes ingen eksakt definition af begrebet inklusion, men i Pinjevejens Børnehus har vi valgt at forstå social inklusion som en positiv betegnelse med ét overordnet mål; *"At skabe lige muligheder for alle"*. Det betyder, at ALLE børn – uanset deres evt. særlige behov eller forudsætninger – har ret til at deltage aktivt i uddannelse, sociale fællesskaber og samfund.

I Pinjevejens Børnehus ser vi social inklusion som et pædagogisk begreb, som med sit fokus på at optimere mulighedsrum anskuer børns aktive deltagelse som en helt central betingelse for læring, udvikling og dannelse. Via nedenstående to billeder søger vi at illustrere, hvad arbejdet med social inklusion betyder:

På billedet *til venstre* er der ikke taget højde for det enkelte barns forudsætninger (at benene ikke er lige lange) og særlige behov (en indsats, der tager højde for børnenes ulige forudsætninger), idet de tre børn udsættes for den samme praksis – her afbilledet som tre lige store kasser. Det betyder, at de tre børn ikke har samme muligheder for at deltager aktivt og ligeværdigt i det, der foregår i dagtilbuddet – her afbilledet som en fodboldkamp.

På billedet *til højre* er der taget højde for, at de tre drenge har forskelligt udgangspunkt. Frem for at udsætte børnene for samme praksis, differentieres denne – her afbilledet ved, at det ene barn ikke har en kasse at stå på, og de to andre børn har henholdsvis en og to kasser at stå på. Herved skabes mulighed for ALLE børnenes aktive og ligeværdige deltagelse og således mulighed for ALLE børnenes læring, udvikling og dannelse.

Den pædagogiske indsats i dagtilbuddet skal bidrage til at fremme trivsel, udvikling, læring og dannelse med afsæt i barnets forudsætninger og kompetencer. Formålet med den pædagogiske indsats kan formuleres således: *”At udvikle veje for, hvordan mennesket, på trods af særlige behov, har adgang til faglige og personlige udviklingsmuligheder i et ligeværdigt fællesskab med andre”* (Billing 2017).

Vi mener, at disse veje skal findes i en social inkluderende pædagogiske praksis, hvorfor arbejdet i Pinjevejens Børnehus med børn i udsatte positioner er kendetegnet ved den samme praksis, som er alment kendetegnende for institutionen. Det betyder, at den pædagogiske indsats, der iværksættes i forhold til børn i udsatte positioner, er en fokuseret praksis baseret på institutionens almene pædagogiske principper. Den fokuserede praksis kan fx bestå af et udvidet familiesamarbejde og –inddragelse, og samarbejde med fx PPR, familiebehandlere, familieafdeling, skole og/eller sundhedsplejerske. Endvidere er en fokuseret praksis altid kendetegnet ved en systematisk og struktureret pædagogisk indsats med udgangspunkt i en dynamiske handleplan.

Arbejdet med social inklusion kalder på en række underliggende værdier, hvor disse i Pinjevejens Børnehus er følgende:

- Mangfoldighed
- Demokrati
- Anerkendelse
- Differentiering
- Professionalisme

Mangfoldighed betyder i Pinjevejens Børnehus, at sociale, kulturelle, personlige og erfaringsmæssige differencer anses som et aktiv for den samlede institution. Vi mener, at disse differencer bidrager til et alsidigt og stærkt læringsmiljø.

Værdien mangfoldighed kommer bl.a. til udtryk i vores hverdag ved:

- At vi som personale er rollemodeller for børnene ved gennem ord og handling at søge at fremme forståelsen for forskelligheder og værdien i disse.
- At vi er åbne, respektfulde og naturligt nysgerrige på vores omgivelser.
- At vi stiller spørgsmål og lærer af hinanden.
- At vi fremhæver, at alle har en positiv betydning for fællesskabet.
- At vi understøtter, at alle bidrager med det, de formår, og at det har en værdi.
- At vi arbejder særligt med bevægelse og science, og tilbyder børnene forskellige oplevelser og pædagogiske aktiviteter, der afspejler børnenes mangfoldighed og differencer.

Demokrati betyder i Pinjevejens Børnehus, at det enkelte barn har størst mulig indflydelse på det liv, der findes i institutionen, at barnet frit kan komme til orde, og at barnets møde med omgivelserne finder sted ligeværdigt.

Værdien demokrati kommer bl.a. til udtryk i vores hverdag ved:

- At vi særligt arbejder med bevægelse og science, og er opmærksomme på at inddrage børnene aktivt i, hvad der optager dem inden for disse to prioriterede indsatsområder.
- At vi som personale er omstillingsparate med afsæt i, hvad der optager barnet.
- At vi er nysgerrige på børnenes motiver gennem deres handlinger.
- At vi følger børnenes spor, ønsker og ideer og så vidt muligt agerer således, at børnene er med til at sætte et aftryk på, hvad dagen skal indeholde.
- At vi skaber tid til og mulighed for børneinitieret leg i støttende omgivelser.
- At vi med afsæt i fællesskabet fremmer barnets ligeværdige møde med omgivelserne.
- At vi guider børnene i både leg og konflikter.
- At vi lærer børnene værdien i at dele.
- At vi arbejder med turtagning.

Anerkendelse betyder i Pinjevejens Børnehus, at vi drager omsorg for og værner om barnets personlige integritet, og at barnets spontane livsytringer, meninger, behov og ønsker respekteres.

Værdien anerkendelse kommer bl.a. til udtryk i vores hverdag ved:

- At vi møder både børnene og deres familier, der hvor de er.
- At vi arbejder ud fra GROW principper i vores pædagogiske aktiviteter og i hverdagens kontakt og samvær med børnene.
- At vi i konfliktsituationer anerkender barnets intention og følelser.
- At vi er nærværende, og at vi handler på det, vi ser og hører.
- At alle bliver mødt med godmorgen; også selvom det ikke er fra egen stue.
- At vi er nysgerrig på børnenes initiativer og følger deres spor.
- At vi har en undersøgende og nysgerrig tilgang til både børns, kollegaers og forældres praksis.

Differentiering betyder i Pinjevejens Børnehus, at vi i den pædagogiske praksis tager udgangspunkt i børnenes forskellige forudsætninger, potentialer, behov og interesser med henblik på for det første at udnytte disse forskelligheder til at opnå individuelle og fælles mål, og for det andet at skabe meningsfulde læringsrum.

Værdien differentiering kommer bl.a. til udtryk i vores hverdag ved:

- At vi med afsæt i den samme aktivitet eksperimenterer med forskellige gruppesammensætninger.
- At vi med afsæt i den samme gruppesammensætning eksperimenterer med forskellige aktiviteter.
- At vi laver individuelle rammer og regler.
- At vi løbende justerer vores praksis.
- At vi løbende justerer vores forventninger til børnene.
- At vi særligt har fokus på Bevægelse og Science, og medregner alle børns forskellige forudsætninger, potentialer, behov og interesser i valg af aktiviteter.

Professionalisme betyder i Pinjevejens Børnehus, at vores praksis er teoretisk og videnskabeligt funderet, hvor refleksion i og over praksis skaber grundlaget for kontinuerlig kvalitetsudvikling.

Værdien professionalisme kommer bl.a. til udtryk i vores hverdag ved:

- At vi løbende uddanner hele personale gruppen – særligt i forhold til prioriteterne Bevægelse og Science og vores ønske om at personalet forstår og arbejder ud fra GROW.
- At vi omsætter viden til funktionel praksis.
- At vi ser, vurderer og reagerer professionelt på børnenes signaler, udtryk og handlinger.
- At vi reflekterer over egen praksis og stiller spørgsmål til kollegaers praksis.
- At vi deler viden og erfaring kolleger imellem.
- At vi udvikler os sammen og bakker hinanden op.

Børnesyn og læringsforståelse

I Pinjevejens Børnehus anskuer vi børns udvikling, læring og dannelse som både biologisk, socialt og kulturelt betinget. Fx når vi modtager et barn, så ser vi barnet i den kontekst barnet kommer i dvs. vi modtager en familie. Det betyder, at børn handler med udgangspunkt i det, de har med sig, men også ud fra de muligheder, de bliver givet i omgivelserne.

Barnet bliver sammen med det pædagogiske personale medskaber af læring og opnår læring som rækker ud over, hvad vi umiddelbart kan forstå med vores sanser og det vi ved. Det betyder samtidigt, at barnet er medskaber af egen læring.

Vores læringsforståelse er herved konstruktivistisk forstået således, at vi er af den opfattelse, for det første at barnets læring finder sted i en vekselvirkning med omgivelserne, og for det andet at barnets eksisterende viden og erfaringer er afsæt for barnets læring.

Denne læringsforståelse falder helt i tråd med vores profil bevægelse og science. Fx tager science udgangspunkt i forståelse, hvor barnet og det pædagogisk personale sammen oparbejder en forståelse for verden ved at undersøge, eksperimentere, undre sig, og være nysgerrige.

En sådan læringsforståelse koblet med værdien social inklusion og vores profil (bevægelse og science) stiller krav til institutions læringsmiljø, idet den pædagogiske praksis skal tilrettelægges på en sådan måde, at der i samspillet mellem barnet og omgivelserne tages højde for både barnets kognitive formåen og barnets erfaringsgrundlag samtidig med, at barnets mulighed for aktiv og ligeværdig deltagelse i institutionens praksisfællesskaber skal tilgodeses.

Nedenstående pædagogiske principper skal ses som et fundament for praksis med henblik på at sikre et optimalt samspil mellem barn og kontekst.

Pædagogiske principper for praksis

I Pinjevejens Børnehus arbejder ud fra følgende fire pædagogiske principper, som både afspejler vores værdier, børnesyn og læringsforståelse:

1. **Barnet skal kunne forstå, hvad der foregår i fællesskabet.** Det betyder, at vi søger at sikre, at dele af aktiviteterne er velkendte for barnet, samt at barnet kan forstå de rammer og regler, der kendetegner den pågældende aktivitet.
2. **Barnet skal kunne se sig selv som en del af det, der foregår i fællesskabet.** Det betyder, at vi søger at sikre, at aktiviteterne er meningsfulde for barnet, idet meningsfuldhed er en forudsætning for læring, udvikling og dannelse.
3. **Barnet skal kunne bidrage aktivt til det, der foregår i fællesskabet.** Det betyder, at vi søger at sikre, at aktiviteterne er tilpasset barnets kompetencer og præferencer, ligesom barnet skal have en fornemmelse af, at dets bidrag gør en positiv forskel.

4. **Barnet skal kunne se sit eget værd i forhold til de andre børn i fællesskabet:** Det betyder, at vi anerkender barnet som et selvstændigt og unikt individ samt aktivt søger at understøtte ligeværdighed blandt børnene.

Børne- og læringsmiljø

Børnemiljøet skabes som udgangspunkt af den gensidige påvirkning, som finder sted mellem børnene og omgivelserne, hvor forudsætningerne for børns trivsel, udvikling, læring og dannelse hænger uløseligt sammen med det miljø, som børnene tilbydes i institutionen. Således søger vi i Pinjevejens Børnehus kontinuerligt at sikre, at børnemiljøet er af en sådan karakter, at det støtter op om arbejdet med de pædagogiske læringsmål og omvendt.

Med henblik på at skabe rammerne for et kvalificeret arbejde med børnemiljøet skelner vi mellem det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

Det fysiske børnemiljø handler om institutionens fysiske rammer indendørs og udendørs. Her vægter vi, at der både er plads til aktiv leg og bevægelse og til fordybelse. Endvidere er vi opmærksomme på, at de fysiske rammer er både trygge og sikre for børnene. Fx har vi i både børnehaven og vuggestuen arbejdet med de fysiske rammer, hvilket er mundet ud i "Borgen" ("Borgen" befinder sig i børnehavens fællesrum og er et stort legeredskab formet som en borg) og det lille motorikrum i børnehaven samt et stort motorikrum og et stillerum (sneglehuset) i vuggestuen. Disse rum er udarbejdet med udgangspunkt i en designproces med inddragelse af børn, forældre, personale, fagpersoner og ledelse. Ligeledes arbejder stuerne kontinuerligt med det fysiske børnemiljø for at tilpasse de fysiske omgivelser til det, børnegruppen efterspørger; fx placeringer af gulvtæpper, inddragelse af garderobe som legerum, inddragelse af gangareal til motoriske forløb til optimal placering af køleskab. Vores ressourcepædagoger bidrager ligeledes i denne proces.

Vi er pt (sept./okt. 2020) i en forandringsproces med vores fysiske børnemiljø set i forbindelse med vores profil bevægelse og science. Vi er i efteråret/vinteren 2020 og frem til marts 2021 i en proces omkring legepladsen i både vuggestuen og børnehaven, hvor der bliver investeret omkring 200.000 kr. i at skabe legemiljøer, som udfordre børnene krop og sanser samt lyst til at undre sig (science).

Hvordan får vi vores institution til at fremstå attraktiv for børn og personale med udgangspunkt i bevægelse og science vil være et omdrejningspunkt i næste 4 år frem.

Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med sig selv, de andre børn og med de voksne. I overensstemmelse med vores værdier og pædagogiske principper har vi fokus på det enkelte barns integritet, forudsætninger og behov og på, at barnets møde med omgivelserne finder sted i et ligeværdigt samspil. Vi møder barnet med tillid og respekt, og vi søger at fremme et miljø, hvor barnet kan indgå i trygge fællesskaber og knytte venskaber. Fx udarbejder vi hvert år et spørgeskema til de kommende skolebørn med henblik på at optimere det psykiske børnemiljø i denne aldersgruppe. Derudover er Pinjevejens Børnehus sammen med Kolding

Kommunes andre daginstitutioner, dagpleje og skole en del af en kortlægning (LSP), som blandt andet tager udgangspunkt i det psykiske børnemiljø. Lagttagelser, kompetencehjul, sparringsmøder, stuemøder, relationsskemaer og registreringer er ligeledes en naturlig del af vores hverdag for dermed at sikre, at det psykiske børnemiljø udvikles og for, at der tages hånd om det enkelte barn.

Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan børnene gennem sanserne oplever og påvirkes af de rum og rammer, der omgiver dem. Sanserne er børns adgang til verden og fundamentet for at opfatte og begribe verden. Vi er optaget af at skabe sanselige læringsmiljøer, hvor børn legende undersøger, og laver kreative eksperimenter med bevægelse i centrum. Her er vi optaget af, at institutionens indretning, fysiske fremtoning, udsmykning og atmosfære stimulerer børnene og giver dem positive og udfordrende sanseoplevelser.

I forbindelse med vores profil bevægelse og science, så vil vi være nysgerrige på vores fysiske fremtoning og betydningen af dette på det æstetiske børnemiljø. Både vores inde rum, og uderummet skal i forbindelse med profil bevægelse og science revurderes og nytænkes. Bl.a. vores legeplads, og indgangen til Pinjevejens Børnehus skal nytænkes.

Endvidere var vi ved etablering af motorikrum i både børnehave og vuggestue opmærksomme på, at børnene skulle have mulighed for udfordrende sanseoplevelser; fx at gå højt oppe på en bro, kravle i ribbe, mærke på forskellige materialer og trille rundt i en stor bold, hvor håret bliver elektrisk. Også i vores tematiske pædagogiske aktiviteter er vi optaget af det æstetiske børnemiljø; fx at sprog også læres gennem sanserne – at en appelsin både skal duftes til, skrælles, duftes til igen, smages på, presses og måske til sidst presses og drikkes.

Leg og læring

I Regeringens arbejde med den styrket pædagogisk læreplan præciseres det bl.a., at legen samt barnets interesser og undring bør være udgangspunktet for de læringsprocesser, som barnet indgår i.

Ifølge den russiske psykolog Lev Vygotsky udvikler barnet sig gennem dets aktive virksomhed, hvor legen betragtes som det mindre barns dominerende virksomhed. Det er, ifølge Vygotsky og den schweiziske psykolog Jean Piaget, gennem legen, at barnet tilegner sig kendskab til sin omverden og derigennem bliver i stand til at begå sig i den. I legen kan barnet bl.a. lege en svært forståelig virkelighed og finde mening og forstå, hvordan verden hænger sammen, ligesom barnet kan få erfaringer med at handle ud fra ideer og forestillinger i stedet for at være bundet af den konkrete situation. Legen har således betydning for barnets erkendelsesmæssige udvikling og kan bibringe barnet nye forståelser og med dette nye handlemuligheder og målrettethed.

Den tysk-amerikansk psykoanalytiker og udviklingspsykolog Erik Erikson fremhæver legens sociale aspekt. Ifølge Erikson lærer barnet gennem legen de sociale regler at kende, at tage sociale hensyn og at knytte venskaber.

I Pinjevejens Børnehus er barnets leg en central del af den pædagogisk praksis. I 2019 var Leg og legens eksperimenterende virksomhed omdrejningspunktet på personalemøderne. Både den vokseninitieret leg og den børneinitieret leg var i fokus.

Derudover vil alle pædagoger i løbet af 2019, 2020 og 2021 blive videreuddannet i GROW udviklingsleg. Hele personalegruppen deltog i et oplæg af Tea Thyrre Sørensen fra GROW udviklingsleg i vinteren 2020.

Personalet bliver uddannet i at forstå børns emotionelle udvikling, og hvordan de i hverdags interaktioner, leg og aktiviteter optimalt kan understøtte at ALLE børn er i balance og i trivsel. Fokus er på det relationelle og kontakten mellem personalet og barnet, og har det simple udgangspunkt, at børn kun lærer at regulere egne følelser ved at indgå i en tryk og anerkendende relation med en empatisk voksen. Vi arbejder med denne forståelse i den daglige hverdagskontakt – f.eks. i garderoben, ved samværet omkring maden eller i håndtering af konflikter. Eller i strukturerede legeforløb, hvor barnet i leg erfarer og oplever forskellige følelser og sindsstemninger i trygge rammer med andre børn. Kodeord for personalet er: engagement, omsorg, sjovt og glædesfyldt samspil, og evnen til at være åbent tilstede i kontakten, og i den legende proces. Målet er, at barnet oplever sig set, hørt og forstået – hele dagen.

Det teoretiske fundament i GROW uddannelsen tager afsæt i 4 neuropsykologiske tilgange, der på forskellig vis belyser barnets neuropsykologiske udvikling og fokuserer på relationens betydning for arbejdet med barnets dannelse, trivsel, læring og udvikling:

- Neuroaffektiv Udviklingspsykologi (NAP), Susan Hart og Marianne Bentzen
- Neurosekventiel teori, Bruce Perry
- Somatic Experiencing (traumeterapi), Peter Levine mf.
- Intensiv dynamisk korttidsterapi (ISTDP), Jon Fredrickson mf.

Nedenfor udfoldes tre forskellige legekontekster – børneinitieret leg, legegrupper og udeleg – med henblik på at illustrere både de pædagogiske overvejelser og praksis knyttet til de pågældende legekontekster.

Børneinitieret leg

Den børneinitierede leg er kendetegnet ved at være initieret af børnene selv. Her udvikles barnets sociale kompetencer, børnene lærer af hinanden, og de bruger hinanden som mod- medspillere. I den børneinitierede leg stifter barnet bekendtskab med forskellige sociale spilleregler, og legen er således samtidig et rum for udvikling af barnets demokratiske forståelse og konflikthåndteringsevne. Børnene følger hinanden, går til og fra legen og bidrager ud fra deres eget forståelsesgrundlag og livsanskuelse, som er en konsekvens af det enkelte barns levede liv. I legen bidrager vi med anerkendende kommentarer, hvis barnet deler sin verden med os. Vi undgår så vidt muligt at blande os, men lader børnene lege den leg, de leger, og tildeler derved deres leg værdi.

Den børneinitierede leg må ikke forstås som fri for pædagogisk tilstedeværelse, idet den voksnes opgave her er at skabe differentierede læringsmiljøer og rammer med henblik på at understøtte alle børns aktive deltagelse – også de børn, som kan have vanskeligheder ved selv at initiere leg og vanskeligt ved at indgå som deltagere i andre børns selvinitierede lege. I sådanne tilfælde vil den voksnes opgave være at bidrage til at udvikle det pågældende barns legekompeterencer med afsæt i en forståelse for det pågældende barns behov.

Meningsfuldhed ses som en forudsætning for deltagelse, hvilket kan være en udfordring at identificere og omsætte. I sådanne situationer er vi opmærksomme på at understøtte det enkelte barns og børnegruppens refleksion over legen; fx med gentagelser, italesættelse af initiativer og med spørgsmål som: ”Kan du huske dengang, I legede det?” eller ”Kunne I forstille jer, hvad I kunne gøre?”.

Den voksnes rolle i den børneinitierede leg er også afledt af barnets alder. I vuggestuen er den voksne i barnets leg fx optaget af det tidlige sproglige samspil, hvor lege og aktiviteter har udgangspunkt i gentagelser, øve skift og turtagning, ligesom den voksne præsenterer fx legetøj og lege steder for børnene med henblik på at understøtte legeforsøg børnene imellem. Også skabelse af genkendelige rammer og situationer er vigtigt, idet dette er tryghedsskabende og dermed understøttende for, at barnet tør udforske nye muligheder.

Den børneinitierede leg giver den voksne mulighed for at observere; både i forhold til det enkelte barn og i forhold til den samlede gruppe. Disse observationer er værdifulde, idet observationsindsigten giver de voksne mulighed for at identificere eventuelle fremtidige indsatsområder, ligesom indsigten kan skabe afsæt for den voksnes pædagogiske planlægning af vokseninitierede lege og aktiviteter.

Voksen initieret leg - Legegrupper

Faglige viden, observationer af børnene samt vore 4 pædagogiske principper er afsættet for sammensætningen af legegrupper. Vi er således orienteret mod henholdsvis barnets præferencer og mulighed for at bidrage til legevirkosmheden og henholdsvis det enkelte barns legerelationer og legekompeterencer med henblik på at udvikle disse. Det betyder fx, at når en legegruppe er etableret, så understøtter vi både det enkelte barns og gruppens leg.

Anerkendelse af det enkelte barns deltagelsesformer og fremhævelse af barnets ressourcer er her et vigtigt redskab; både for at understøtte barnets aktive deltagelse og for at fremme barnets følelse af at have værdi, hvor dette samtidig er fremmede for børnenes indbyrdes relationer og anerkendelse af hinanden.

Selv om der er tale om fagligt sammensatte legegrupper, er vi som voksne opmærksomme på at give det enkelte barn plads til udfoldelse for herved at understøtte barnets tro på egen mestring og formåen.

Legegrupper er til forskel fra fri leg med til at strukturere den sociale leg, idet legegruppen er

planlagt professionelt af det pædagogiske personale med ganske specifikke intentioner og mål for det enkelte barn og gruppen; eksempelvis grundlæggende sociale spilleregler og turtagning.

Samtidig skaber legegrupper grobund for, at de børn, som eksempelvis har svært ved på egen hånd, at blive aktiv deltagende i fællesskabet, på sigt lærer at tage initiativ til at etablere legerelationer.

Vi skelner i legegrupperne mellem børneinitierede og vokseninitierede lege/aktiviteter. I de børneinitierede lege bestemmer barnet selv, hvem det vil lege med, hvorved barnets initiativkompetence styrkes. I de vokseninitierede lege/aktiviteter styrkes nye legerelationers opståen, hvorved børnenes horisont udvides, og deres selvværd og sociale kompetencer styrkes.

Udeleg

Uderummet byder på alternative pædagogiske muligheder; der er højt til himlen, luften er frisk, og der er større albuenum, hvilket bidrager til både fordybelse, rummelighed og nysgerrighed, hvor børnene kan gå på opdagelse, blive udfordret motorisk, have fantasilege og erfare omverdenens forskellighed. Uderummet giver således nye muligheder for at skabe meningsfyldthed og dermed deltagelse for mange af vores børn.

På legepladsen er der udarbejdet temakasser, som både kan bruges af børn og voksne. Kasserne er bygget op omkring temaerne: køkken, naturtema, motoriske temaer såsom sjippetov, bolde og lang reb. Legeredskaberne kan fx indgå i fantasilege; dog er det væsentlig at være opmærksom på den begrænsede mulighed for at røke rundt på de enkelte elementer, hvorfor vi i lige så høj grad anvender naturens egne materialer i legeøjemed; både på legepladsen, og når vi er på tur. Naturens materialer har ikke et bestemt formål andet end at indgå i naturens kredsløb. Sand, vand, pinde og kogler kan blive til hvad som helst, og redskaber og materialer, der ikke definerer legen, men er fleksible i deres funktion, giver plads til børnenes virkelyst og fantasi. Børnene får således noget at handle og skabe med og udvikler fantasi, vurderingsevne og selvstændighed.

I uderummet er der også mange små rum og dermed muligheder for at afgrænse legeuniverset. Dette kan give børnene bedre muligheder for fordybelse i legen samt mindske konflikter.

Del II: Læring, udvikling og dannelse i Pinjevejens Børnehus

I Pinjevejens Børnehus har vi i en årrække arbejdet med at se læreplanen, og dermed læreplanstemaerne, i en helhed. Dette ud fra en tankegang om, at det er i dagligdagens temaer, strukturer og rutiner, at barnets læring, udvikling og dannelse finder sted. Det er således i dagligdagen, at vi kontinuerligt skal optimere og forfine den pædagogiske praksis. Vores måde at anskue læreplansarbejdet er i høj grad i overensstemmelse med det tværgående perspektiv præciseret i "Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold" udarbejdet af Børne- og socialministeriet (2018).

I denne del af den styrkede pædagogiske læreplanen præsenteres henholdsvis to tværgående pædagogiske læringsmål og 12 tematiske læringsmål – to læringsmål for hver af de seks læreplanstemaer – som er gældende for det pædagogisk arbejde i Pinjevejens Børnehus.

Endvidere præsenteres vore pædagogiske praksis med afsæt i fem hverdagskontekster: Aflevering/afhentning, samling, måltidet, legepladsen og tur ud af huset.

Tværgående pædagogiske læringsmål

Nedenstående to tværgående pædagogiske læringsmål vedrører den samlede styrkede pædagogiske læreplan. Disse læringsmål er således retningsgivende for det helhedsorienterede læringsmiljø, som læreplanstemaerne tilsammen skal skabe:

- 1. Læringsmiljøet i Pinjevejens Børnehus understøtter, at børnene både alene og sammen med andre tager initiativer, er nysgerrige, undersøgende og kreative i forhold til en mangfoldighed af lege og aktiviteter.**
- 2. Læringsmiljøet i Pinjevejens Børnehus understøtter børnenes aktive og ligeværdige deltagelse i sociale fællesskabers praksisser.**

Tematiske pædagogiske læringsmål

Nedenfor præsenteres en udfoldet beskrivelse af de enkelte læreplanstemaer samt de dertilhørende pædagogiske læringsmål, hvor læringsmålene understøtter sammenhænge mellem proces og organisering (læringsmiljø) på den ene side og børns læring og udvikling på den anden side.

Alsidige personlige udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Temaet vedrører barnets mulighed for at udfolde sine potentialer og udvikle et nuanceret kendskab til sig selv, hvor det lærer at sætte grænser og give udtryk for egne følelser og behov samtidig med, at det også forstår andres behov. Dette finder bedst sted i en omverden, der er lydhør og medlevende, og hvor barnet oplever sig selv som værdsat, set, hørt og forstået i et samspil med omgivelserne.

Pædagogiske læringsmål:

- 1. Det pædagogiske Læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.**

I Pinjevejens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At der overvejende arbejdes i små grupper, hvor fokus er på en heterogen gruppeinddeling
 - Efteruddannelse i GROW udviklingsleg – så personalet forstår og ved, hvordan de aktivt kan arbejde fokuseret med barnets emotionelle udvikling og trivsel ud fra en neuropædagogisk tilgang – med afsæt i en forståelse af hjernens opbygning og betydning for udvikling.
 - At der aktivt lyttes til børnenes interesser og ønsker; fx ved tilrettelæggelse af aktiviteter - børneperspektivet.
 - At det enkelte barns medbestemmelse er med til at forme dagen og barnets deltagelseskompetencer er hermed i fokus
 - At børns grænser, rettigheder og behov italesættes; både overfor barnet og omverden (legekammerater, personale og forældre).
 - At børns følelser italesættes overfor barnet og omverden.
 - At personalet prioriterer at dvæle og være nærværende, og have god tid i kontakten – som forudsætning for sund emotionel udvikling. Både i hverdagsrutiner (spisning, bleskift, soveritualer), og også i relationen til barnet i pædagogiske aktiviteter.
 - At barnet møder en struktureret og forudsigelig hverdag
 - At der arbejdes fokuseret med det enkelte barn via handleplaner
2. **Det pædagogiske Læringsmiljøet skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn i mellem. Det skal være omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskabet. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.**

I Pinjevejens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At vi arbejder ud fra de 4 pædagogiske principper i alle aktiviteter både børne- og vokseninitierede
- At der arbejdes med selvhjulpenhed, da dette bidrager til, at fremme barnets selvstændighed og gåpåmod
- At vi har fokus på både at se, høre og italesætte det enkelte barns behov og følelser samt italesætte barnets omverden for dermed at give barnet en forståelse for den kontekst barnet befinder sig i.
- At der bliver leget i små legegrupper, hvor de enkelte børn får mulighed for at udfolde, udforske og erfare sig selv og hinanden
- At der bliver støtte op omkring det enkelte barns følelser og håndtering af konflikter uden at barnet mister gåpåmod
- at personalet aktivt arbejder med deres eget bidrag i den emotionelle kontakt – evnen til at være i nuet, engagement, nysgerrighed og åbenhed
- At forældresamarbejde/inddragelse er en essentiel del af et barns dannelse, udvikling, læring og trivsel. Det betyder bl.a. at forældrene er en aktiv del af handleplanerne

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Temaet vedrører barnets mulighed for og evne til tilknytning og empati, hvor sociale kompetencer er afgørende for barnets udfoldelse – for i leg og i samspil med andre at kunne løse opgaver og realisere drømme. Det er også i fællesskabet, at barnet udvikler sin selvforståelse og robusthed og får adgang til at give og opnå anerkendelse. Det er i den forbindelse vigtigt, at barnet støttes i at danne venskaber og lærer, hvordan man kommer med i og er en del af en gruppe.

Pædagogiske læringsmål:

1. Det pædagogiske læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber og at alle børn udvikler empati og relationer

I Pinjevejens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At alle børn oplever en glæde og et tilhørsforhold til sin egen stue. På stuen får de erfaringer med at føle sig tryk og accepteret – på tværs af alder, køn og etnicitet.
- At vi er opmærksomme på, hvordan alle børn kan opleve sig som en aktiv del af det store fællesskab på tværs af stuerne med fælles aktiviteter, leg og samvær.
- At der aktivt arbejdes med sammensætning af heterogene legegrupper.
- At der udbydes aktiviteter med fokus i børneperspektivet, som fremmer og stimulerer både gruppen og det enkelte barns deltagelse.
- At der både arbejdes med anerkendelse ift. gruppen og ift. det enkelte barn.
- At der via iagttagelser og registrering er blik for både gruppens og det enkelte barns deltagelse
- At vi arbejder ud fra de 4 pædagogiske principper
- At vi arbejder med at italesætte både barnets samt omverdens handlings- og følelsesinitiativer
- At der bliver arbejdet fokuseret med at etablere venskaber
- Der arbejdes fokuseret med GROW udviklingsleg i små grupper – da et barn i emotionel balance kan og tør åbne sig mod fællesskabet, og både give og modtage.

2. Det pædagogiske læringsmiljøet skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource og som bidrager til demokratisk dannelse

I Pinjevejens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At alle børn, med hver deres forskelligheder, oplever at være betydningsfuld og kan bidrage aktivt med deres unikke ressourcer
- At der aktivt værnes om og arbejdes med børnenes selvinitierede lege.
- At der via iagttagelser og registrering er blik for det enkelte barns etablering og vedligehold af venskaber på tværs af køn, alder og etnicitet.
- At KRAP's børnesyn, pædagogiske tilgang og skemaer anvendes som et pædagogisk redskab

- Via små legegrupper bliver børnene hjulpet med at afstemme hinanden i legen, afkode leges formelle og uformelle regler samt bliver hjulpet med at fastholde legen
- At opfordrer til legeaftaler i weekender og hjælper gerne med at etablere kontakt
- Personalet arbejder med at gå foran i legen, ved siden af og bagved børnenes leg

Kommunikation og sprog

Sprog og kommunikation er forudsætningen for at udtrykke sig, kommunikere med andre og forstå verden. Sprog og kommunikation skaber kontakt, og barnets evne til at bruge nuancerne i sproget og kommunikationen støtter og fremmer både barnets selvforståelse og barnets forståelse af omverdenen. Således er sproget og kommunikation også en forudsætning for, at barnet er i stand til at give udtryk for egne behov, samt finde frugtbare løsninger i relation til problemer og konflikter. I 2017/2019 havde vi en skærpet fokus på at dygtiggøre os ift. at styrke det sproglige og kommunikative. Dette med udgangspunkt i viden om vigtigheden af sprogstimulering i barnets tidlige leveår (jf. "Det vi ved om – sprogstimulering i dagtilbud" af Liv Gjems).

Det betyder for det første, at alt personale i Pinjevejens Børnehus har kompetencer i udøvelse af Læseleg (se bilag 1) for det andet, at der bliver udarbejdet og implementeret en systematik ift. sprogvurderinger og handleplaner (dette er pt under udarbejdelse) (jf. dagtilbudslov § 11), og for det tredje, at der arbejdes aktivt med Liv Gjems tilgang ift. sprogstimulering i dagtilbud (ibid.).

Der findes mange forskellige sprog, som alle spiller en rolle i børns udviklingsproces fx talesprog, skriftsprog, tegnsprog, kropssprog og billedsprog. Samtlige genrer er genstand for opmærksomhed i Pinjevejens Børnehus.

Ligeledes er børns egne perspektiver, deres motivation og medspil afgørende for, at skabe et godt sprogligt læringsmiljø (Malene Slott og Christina Haandbæk Schmidt).

Pædagogiske læringsmål:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.**

I Pinjevejens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At der arbejdes systematisk med sprogvurderinger, samt at alle børn sprogvurderes og indplaceres i den generelle, fokuserede eller særlige indsatsgruppe fra sprogpakken. Sprogpakken er en landsdækkende efteruddannelse under Socialstyrelsen, hvor fokuset er på at styrke det pædagogiske personales kompetencer i at sprogstimulere børn fra 0-5 år. Se www.sprogpakken.dk
- At der udarbejdes handleplaner for de børn, der befinder sig i den fokuserede og særlige indsatsgruppe. Handleplanen bliver lavet i samarbejde med forældrene.
- At der arbejdes aktivt med LæseLeg (se bilag på sidste side), sprogpakken og sprogstimulering.
- At der arbejdes aktivt tematisk og med fokusord for at styrke barnets/gruppens sprogstimulering.
- At tale- hørekonsulent inddrages med udgangspunkt i at højne kvaliteten af barnets sproglige og kommunikative udvikling.
- At der arbejdes med både rim, remser og sang.
- At der er fokus på højtlesning, dialogisk oplæsning, science grupper samt historiefortælling i dagligdagen, bl.a for at udvide barnets ordforråd.

- At skabe fælles opmærksomhed er for os en af de særlig vigtige sprogtilgængeligheds situationer. Vi skaber mulighed for, at følge barnets blik og skabe øjenkontakt, se hvad barnet er optaget af og dermed få skabt den fælles opmærksomhed.
- For at få barnet til at bruge sproget mest muligt, skal vi fange barnets interesse, da det taler mere, hvis det er noget det finder interessant, frem for noget andre har bestemt. Børneperspektivet er essentielt.
- At vi arbejder ud fra de 4 pædagogiske principper for læring og sprogtilgængelighed både på gruppen og det enkelte barn.
- Vi har skærpet fokus på øjenkontakten, opmærksomhed og stemmelege ved det lille barn da dette essentielt i udviklingen af kommunikation og sprog.

2. Det pædagogiske læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn opnår erfaring med at kommunikerer og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Pinjevejens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At der arbejdes med LæseLeg i små grupper og de 10 sprogstrategier fra Sprogpakken.
- At vi opfordrer barnet til aktivt at bruge sproget fx ved samling, i legegrupper, ved madpakkespisning, ved bleskift, ved pædagogiske aktiviteter, i garderoben etc.
- At der arbejdes med italesættelse af barnets handlinger, følelser og omverden samt italesættelse af egne handlinger og følelser.
- At fokus ligeledes er på, at inkludere de børn, der ikke mestrer verbalsproglige kompetencer, men kommunikerer på anden vis. Den verbale kommunikation kombineres med nonverbal kommunikation som berøring, fagter og mimik.
- Vi opfordre børnene til at være nysgerrige og undre sig, hvilket er medvirkende til at barnet udvikler og får et nuanceret sprogbrug, samt får en forståelse for den verden vi lever i.

Bevægelse og Science
i Børnehøjde

Krop, sanser og bevægelse

Krop og bevægelse er redskaber til at erobre verden, hvor krop og bevægelse både vedrører fysiologi og sanselighed. Bevægelse baner veje for barnet til at udforske, afprøve, nyde og forstå det fysiske såvel som det kulturelle miljø og naturen. Kroplighed er samtidig en del af det at være til stede i verden sammen med andre. Ved aktivt at udforske kroppens muligheder og begrænsninger udvikler barnet motoriske kompetencer, styrke og udholdenhed. Endvidere får barnet erfaringer og færdigheder i relation til forskellige former for hensigtsmæssig kropslig nærhed. Herved bliver barnet bedre i stand til at sætte deres kropslige såvel som mentale grænser. Gennem viden om og indsigt i hvordan kroppen fungerer, og hvad den betyder for sundhed og velvære, får barnet samtidig mulighed for, at få indsigt i sig selv og andre.

Pædagogiske læringsmål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

I Pinjevejens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At børnehaven deltager i "idræt på tværs".
- I "idræt på tværs", kan børnene stifte bekendtskab med mange forskellige sportsgrene, og måder at bevæge sig på.
- At der systematisk arbejdes med pædagogiske aktiviteter, som udvikler barnets grov og finmotoriske kompetencer fx ture ud af huset, motoriske redskabsbaner, dans og lege hvor motorikken er i centrum
- At der er redskaber, på flere alders og udviklingsniveauer, som udvikler børns grov og finmotoriske kompetencer frit tilgængeligt fx sakse, gynger, tudser, farver, trapper, rutchebane, ribber, balancebom, mooncars, cykler, snorretoppe, bevægelses- og motorikrum etc.
- At den pædagogiske praksis omkring bevægelse, tilgodeser børn på alle alders og udviklings niveauer.
- At legepladsen er kuperet, og tilbyder redskaber som stimulerer de tre motoriske grundsanser – den taktile, vestibulære, muskel-led-sansen.
- At fysioterapeuten fra PPR inddrages med udgangspunkt i at højne kvaliteten af barnets fin, grov og sansemæssige motoriske udvikling.
- At der systematisk arbejdes med kompetencehjulet, registrering og iagttagelser for at afdække det enkelte barns behov for en særlig fokuset indsats.
- At det pædagogiske personale viser glæde ved at bruge deres krop, og er aktive sammen med børnene – de voksne er rollemodeller.
- At vi har fokus på at bevare og styrke barnets lyst til bevægelse og glæden ved bevægelse.
- At vi hvert år afholder en motionsdag, som er dagen før efterårsferien. Fokuset er her på glæden ved at løbe.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kropsfunktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

I Pinjevejens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At der arbejdes i små bevægelsesgrupper
- At den fysiske indretning samt den pædagogiske praksis, giver mulighed for både at bruge kroppen, samt kunne finde rolige stunder til afslapning. Vi har fx motorikrum i både vuggestue og børnehave.
- At vi tilrettelægger idræt og bevægelses lege således, at alle børn får fornemmelsen af at lykkes og kunne klare de aktiviteter de deltager i.
- At den pædagogiske praksis, både tilgodeser at børn bliver udfordret på deres niveau, og at aktiviteterne forsøger at give en smittende glæde ved at bevæge sig.
- At der arbejdes struktureret med selvhjulpethed, fx at vaske hænder, toiletbesøg, tage tøj på og af, at kunne kravle op på en stol, at transportere sig selv ved at gå.

- At der omkring måltidet er fokus på sanserne dvs. lugte-, smags-, synssanserne. Derudover er fællesskabet og stemningen omkring et måltid i fokus. I vuggestuen er der madordning og i børnehaven er der ca. en månedlig maddag.
- Der bliver arbejdet tematisk med forskellige temaer i løbet af året. Fx cirkus hvor barnet får kendskab til kroppens signaler (fx gå på line, optræde for publikum), mimik og gestik (fx klovnen og stærk mand) samt at der via et tema bliver skabt plads for børnenes kropslige "væren" og "gøren".

Natur, udeliv og science

Forudsætningen for at forstå verden er kendskab til den natur, mennesker lever i og har ansvar for. Naturoplevelser bidrager både til barnets følelsesmæssige, mentale og fysiske udvikling. Naturen giver barnet mulighed for ved selvsyn at forstå sammenhænge, der ellers kan være svært håndgribelige, fx årstidernes skiften. At bruge naturen som eksperimentarium og læringsrum danner grundlaget for en varig interesse, respekt og ansvarlighed for natur og miljø.

Pædagogiske læringsmål:

1. **Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling**

I Pinjevejens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At vi har en stor og naturrig legeplads, hvor der er rig mulighed for både at finde små insekter, store og små pinde, at lege med sand og jord, så frø og se dem spire, og blive til fx tomater.
- At vi ugentligt tager på tur til skov, sø, bæk, moser, og strand. Her oplever vi små levende organismer som dyr og planter. Vi er nysgerrige og undersøgende sammen med børnene, og finder sammen viden omkring fx fødekæden, vejret eller solsystemet
- At vi har 2 ladcykler, hvor der er plads til 4 børn på hver cykel. Vi kalder dem vores mobile naturvogne. Ladcyklerne giver både vuggestue og børnehavebørn mulighed for at komme ud i det blå og opleve skov, å, sø, vandløb og strand.
- At vi benytter Kolding kommunes naturvejleder og de forløb de foranlediger. Ligeledes er vi medlem af de "Grønne Spirer"
- At vi har materialer i institutionen som understøtter børns leg med natur fx spande, skovle, litteratur, små forstørrelsesglas, montre til opbevaring af insekter etc.
- At vi hvert år i maj måned har en fordybelses måned, hvor overskriften er "Krible Krable", samt en årlig affaldsindsamling.

- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.**

I Pinjevejens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At vi i 2020 og i 2021 modtager efteruddannelse i science.
- At vi i januar 2021 har et luft tema – faciliteter af [www. Science-i-børnehøjde.dk](http://www.Science-i-børnehøjde.dk)
- At vi i marts og april 2021 har øget fokus på science
- At vi løbende arbejder med tal og geometriske figurere
- At vi sammen med børnene har en undrende, spørgende og videns baseret tilgang til naturen og naturfænomener
- At vi aktivt bruger naturen som legerum med de materialer som naturen har
- At vi bruger naturen til at omsætte og forstå fx bøger (fx de 3 bukkebruse)
- At vi italesætter naturen
- At vi agerer rollemodeller for børnene, når vi færdes i naturen.
- At børnehalebørnene besøger renovationspladsen og snakker om affald

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er udtryk for menneskers forståelse af og tilgang til verden. Det er gennem mødet med andre og det anderledes, at vi definerer vores eget kulturelle ståsted og genkender vores egne kulturelle rødder. Gennem mødet med andre udtryksformer – både kunstnerisk og kulturelt – udfoldes børnene til hele, nysgerrige og tolerante mennesker. Mennesker, der har forståelse for, at verden er mangfoldig, og at menneskers sprog, vaner og levevilkår kan være vidt forskellige.

Pædagogiske læringsmål:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrund, normer, traditioner og værdier.**

I Pinjevejens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At vi tilrettelægger en hverdag, som formidler glæde ved at være sammen i det fællesskab, som barnet er en del af.
- At vi ser forskellighed som en styrke.
- At vi har fokus på danske værdier, og holder de danske traditioner samtidig med, at vi er optaget af andre normer og kulturer. Fx holder vi de danske traditioner som ex. Jul, påske, fastelavn, sommerfest, bedsteforældredag.
- At vi forholder os åbent og nysgerrigt i mødet med børn og familier. Både det daglige møde i afleverings- og hente situationen, samt til møder med forældrene.
- At vi skaber fælles kulturelle oplevelser, fx har vi et samarbejde med en kultur og historie formidler fra Kolding Hus og med ansatte fra biblioteket. Ligeledes har vi en årlig sommerfest for børn og familie deltager – her er madkulturen i højsæde.

- Vi arbejder fokuseret med LæseLeg, hvor børnene får grundigt kendskab til bøger og de oplever glæden ved fordybelsen, der er forbundet med læsning.
- At vi synger, danser, læser (rim og remser, sanglege).
- At vi arbejder med ler, maler, tegner og laver drama.
- At vi holder de danske traditioner i hævd ex. Jul, påske, fastelavn, sommerfest, bedsteforældredag

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I Pinjevejens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At vi arbejder med nysgerrighed, undren, glæde, spænding, fordybelse og eksperimentering.
- At vi præsenterer og inddrager barnet i mangfoldige måder at opleve kultur på: sang, dans, teater, maling, tegning, billeder, fotos, litteratur og fortællinger, og at barnet får mulighed at skabe selv og i samspil med andre.
- At vi bruger mange forskellige materialer, som giver børnene en bredde af sanseoplevelser.
- At vi videreformidler om oplevelserne til barnets forældre i form af både samtale, tekst og billeder.
- At vi vil vække nysgerrighed og lade børnene eksperimentere med forskellige materialer, og stimulere deres sanser. Via dette lærer vi børnene at tænke innovativt.
- At vi præsenterer børnene for den kreative proces, og giver dem dermed glæden ved selv at skabe.
- At vi vægter processen højere end produktet.
- At vi besøger Kolding Hus, Trapholt, biografen, Nicolai for Børn, Biblioteket, Teater, Harteværket, Naturskolen.

Pædagogisk praksis

Nedenfor præsenteres fem forskellige daglige læringskontekster:

1. Aflevering/afhentning
2. Samling
3. Måltidet
4. Legepladsen
5. Tur ud af huset

Dette med henblik på at synliggøre, hvordan vi igennem vores daglige pædagogiske praksis søger at indtænke læreplanstemaerne, samt opfylde både de tværgående pædagogiske læringsmål og de tematiske pædagogiske læringsmål.

Konteksterne præsenteres med afsæt i en eksemplariske praksis i henholdsvis vuggestue og børnehave

Aflevering/afhentning

AFLEVERING OG AFHENTNING I VUGGESTUEN

Vi sigter mod, at alle børn er blevet afleveret inden kl. 9.00. Dette med udgangspunkt i, at vi ønsker at have god tid til at modtage børnene. Kl. 9:00 starter dagens pædagogiske aktiviteter, og børn og pædagogisk personale opdeles i mindre grupper.

I modtagelsessituationen er vi imødekommende i kropssprog og dialog i forhold til både barnet og familien, og vi er meget opmærksomme på at udtrykke glæde ved at se barnet. Vi siger endvidere altid godmorgen til barn og forældre ved navn. Dette for at både barn og forældre skal føle sig set og anerkendt. Andre børn på stuen inddrages ofte i modtagelsen, hvor vi fx siger: "Se, Rolf er kommet". Herved skabes en opmærksomhed mod og anerkendelse af barnet, ligesom de andre børn lærer at sige "godmorgen" og se og anerkende det barn, der er ankommet.

I forbindelse med videregivelse af beskeder til kolleger og andre relevante personer er vi opmærksomme på, at beskeden videregives med respekt for den, der afgiver beskeden. Dvs. at vi har en skærpet opmærksomhed på etikken omkring de oplysninger fx forældre giver os.

I afhentningssituationen sørger vi for, at fortælle den gode historie fra barnets dag i institutionen, ligesom vi leverer relevant information; fx barnets sove- og spisetider. Nogen gange har barnet haft en dårlig dag fx været i mange konflikter, sovet og spist sparsomt, været smågrædende. Her er vi opmærksomme på at få givet beskeden til forældrene og få spurgt nysgerrigt ind til fx barnets søvn, weeknd etc. I overdragelsen af beskeden er vi opmærksomme på, at barnet eller andre forældre/personaler ikke er en del af samtalen. Som oftest vil beskeden blive givet udenfor stuen. Fx kan vi sende en SMS til forældre om, at vi gerne vil snakke med dem, når de ankommer. Er beskeden af mere kompleks karakter arrangeres et møde. Det samme gør sig gældende, hvis forældrene skal give os beskeder om barnet, vil drøfte konkrete problematikker omkring barnet eller har brug for sparring.

Der kan være situationer, hvor mange børn hentes samtidigt, eller hvor et personale er gået fra for at snakke med en anden forælder. Her er det svært at få mulighed for at snakke med samtlige forældre samtidig med, at der værnes om de børn, som ikke er blevet hentet. I sådanne tilfælde henviser vi til det, der er blevet skrevet om dagen på MitKolding.

Skal barnet afhentes i en spisesituation, henstiller vi til, at forældrene afhenter stille eller venter med at gå ind på stuen til barnet er færdigt. Vi ser spisesituationen som en pædagogisk aktivitet, hvor der er fokus på sprogstimulering, selvhjulpethed, turtagning, venskaber, nærvær og fordybelse.

Både i modtagelsen og i afhentningen er vi opmærksomme på, at yde anerkendende støtte til forældrene med henblik på, at styrke deres forældrekompetencer. Fx hvis et barn har svært ved at sige farvel til far eller mor, eller hvis barnet ikke vil med hjem, når det hentes. Vi sætter ord på både situationen og følelserne for hermed at styrke barnets og forældrenes forståelse og kompetencer. Vi indgår også gerne i et samarbejde med forældrene, hvis der er behov for hjælp ved afhentning og aflevering.

Vi er endvidere opmærksomme på at signalere imødekommenhed over for børn og forældre fra andre stuer. Både for at skabe et fællesskab, og fordi der vil være situationer, hvor personalet enten modtager eller afleverer et barn fra en anden stue.

Vi rummer mangfoldigheden i afleverings- og afhentningssituationer, og vi udfordrer også vaner. Fx en forældredialog om argumentet for at give barnet sutten/ble, når det hentes, eller vigtigheden af selv at gå til og fra vuggestue/børnehave.

AFLEVERING OG AFHENTNING I BØRNEHAVEN

Det er vigtigt for os, at der bygges bro mellem hjem og institution. Således tilstræber vi at sige godmorgen til både forældre og barn ved navn. Vi er imødekommende i kropssprog og dialog i forhold til både barnet og familien, og vi er meget opmærksomme på at udtrykke glæde ved at se barnet og forældre. Dette for at både barn og forældre skal føle sig set og anerkendt, samt for at barnet kan opleve, at vi anerkender deres forældre. Vi spørger også gerne ind til barnets oplevelser med forældrene; fx en tur i svømmehallen, legeaftale eller et besøg ved tandlægen.

Vi sørger ligeledes for øjenkontakt og afstemmer sammen med forældrene, hvilke behov barnet har; fx behov for hjælp til at vinke. Samtidig gør vi forældrene opmærksomme på, at der er forskellige måder at sige godmorgen på. Det kan fra barnet være et smil, et blik eller et nik. Herved undgår vi, at barnet presses ud i et morgenritual, som ikke er naturligt for barnet. Vi er altid klar til at hjælpe; fx ved at gå med barnet ud og vinke farvel. Vi respekterer ligeledes forældrenes forskellighed i afleveringssituationen, hvor vi møder forældrene med afsæt i deres ønsker og behov, og giver dem tid til at sige farvel.

Afleveres barnet før kl. 7.30, finder dette ikke nødvendigvis sted på egen stue.

Vi sigter mod at alle børn er blevet afleveret inden kl. 9.00. Dette med udgangspunkt i, at vi ønsker at have god tid til at modtage børnene. Kl. 9:00 starter dagens pædagogiske aktiviteter, og børn og pædagogisk personale opdeles i mindre grupper. Vi opfordrer nogle dage forældrene til at aflevere barnet på bestemte tidspunkter; fx hvis vi skal ud af huset. Afleveres barnet på et tidspunkt, hvor stuen ikke er i huset, kan stuen altid kontaktes via telefon.

I afhentningssituationen er personalet altid tilgængeligt, såfremt forældre eller barn har behov for at tale om dagens forløb. Det er kutyme, at forældrene finder barnet og sørger for at sige farvel til stuens personale. Dette for at det pædagogiske personale kan være nærværende ift. de børn, som ikke er afhentet. Ofte er det i afleverings- og afhentningssituationen, at informationer omkring barnets hverdag og trivsel udveksles. Her er vi opmærksomme på, at informationer først gives

efter gensynet mellem barn og forældre. Dette for at værne om gensynet mellem barn og forældre. Der fortælles gerne om en god oplevelse eller om dagen.

Nogen gange har barnet haft en dårlig dag. Har fx været i mange konflikter, spist sparsomt, været små grædende, haft svært ved at indgå i leg. Her er vi opmærksomme på at få givet beskeden til forældrene og få spurgt nysgerrigt ind til fx barnets hjemmeliv. I overdragelsen af beskeden er vi opmærksomme på, at barnet eller andre forældre/personaler ikke er en del af samtalen. Som oftest vil beskeden blive givet udenfor stuen. Fx kan vi sende en SMS til forældre om, at vi gerne vil snakke med dem, når de kommer. Er beskeden af mere kompleks karakter arrangeres et møde. Det samme gør sig gældende, hvis forældrene skal give os beskeder om barnet, vil drøfte konkrete problematikker omkring barnet, eller de har brug for sparring.

Samling

SAMLING I VUGGESTUEN

Vi afholder samling i vuggestuen for at skabe en samhørighed børnene imellem, som led i et arbejde med et tema, for at øve turtagning og skift og for sprogstimulering. Samlingen kan både være, hvor alle børn er samlet sammen, eller hvor de er opdelt i mindre grupper. Samling foregår som udgangspunkt 2-5 gange ugentligt. En samling kan være fra 5-15 minutter.

Samlingens indhold er skiftende. Fx forskellige sange, fællesdans, dialog, lege rim og remser samt bordteater. Samlingen kan ligeledes bære præg af kulturelle mærkedage eller højtider. Endvidere afholdes altid samling ved fødselsdage, hvilket er til stor glæde for børnene. Dette kan være forskellige fra stue til stue i vuggestuen. Fx kan de større børn huske fødselsdagen fra sidst år og glæder sig til fx at de små porcelæns kopper kommer frem. Dette skaber forudsigelighed, fælles opmærksomhed, sprogstimulering, leg og venskaber.

Samlingen foregår som oftest på gulvet, hvor børn og personale sidder på hver sin pude. Såfremt der er tale om bordteater, foregår samlingen ved bordet. Vi er opmærksomme på, at samlingen opleves som meningsfuld for det enkelte barn. Det betyder, at vi anerkendende, og har en differentieret tilgang men henblik på at understøtte ALLE børns udvikling, trivsel og læring. Fx bestemmer barnet ved navnesangen selv, om det vil danse, stå på en bestemt måde eller sidde på gulvet, ligesom et barn kan sidde hos et personale eller gå til og fra samlingen, hvis det pågældende barn har svært ved at fastholde sin opmærksomhed.

Vi er gode rollemodeller, og vi viser børnene, at de kan være deltagende, selvom de eksempelvis ikke behersker det danske sprog; fx laver personalet fagter mm. til sangene.

Vi sigter mod, at alle børn bliver set og hørt med afsæt i deres individualitet, og bliver et barn fx ked af det, forlader et personale og det pågældende barn samlingen og sætter sig fx i sofaen, hvor de sammen perifært kan være med i samlingen – herved tages både højde for det enkelte barns behov, og for, at de øvrige børn kan fortsætte samlingen.

SAMLING I BØRNEHAVEN

Vi afholder samling i børnehaven for at skabe en samhørighed børnene imellem, som led i et arbejde med et tema, for at øve turtagning og skift, empati og for sprogstimulering. Samlingen kan både være, hvor alle børn er samlet, eller hvor de er opdelt i mindre grupper; fx opdelt efter interesser/udviklingsbehov, dreng/pige eller alder.

Vi samles dagligt, hvor både børn og personale sidder i enten rundkreds eller i biografstilling på gulvet. Biografstilling anvendes, når børnene skal have fælles fokus mod noget visuelt.

Der kan på forhånd være aftalt ved hvilke børn, personalet skal sidde, ligesom det vægtes, at de børn, der har brug for ekstra støtte, sidder tæt på et personale. Dette for at skabe en ro og forudsigelighed for barnet, ligesom en voksen kan skabe tryghed for barnet og understøtte, at barnet bliver deltagende i samlingen.

Personalet har en dagsorden ud fra hvilken samlingen gennemføres. Vi er her opmærksomme på også at lytte til børnene interesser med henblik på medinddragelse og skabelse af aktiv deltagelse. Vi læser bøger, vi synger sange, vi laver sanglege, vi fortæller om dagens/ugens gang, og vi snakker med afsæt i en fortælle/temakufferter. Dette alt sammen for at styrke gruppens, og det enkelte barns sproglige opmærksomhed, og deres sproglige udvikling.

Ved samlingen får udvalgte børn endvidere ansvar for forskellige opgaver. Fx at vælge en sang eller at tælle, hvor mange børn, der er tilstede. Såfremt personalet vurderer, at flere børn har brug for at udvikle specifikke kompetencer, kan samlingen tilrettelægges specifikt med afsæt i dette. Vi anerkender børnenes forskellige deltagelsesformer, og vi acceptere derfor, at nogle børn er perifært deltagende; fx at de kun er lyttende, men ikke aktivt deltagende.

Måltidet

MÅLTIDET I VUGGESTUEN

Hovedmåltidet foregår dagligt kl. 11.00, og ved flere borde for herved at skabe rum for nærvær, dialog og fordybelse. Alle børn vasker enten hænder selv, eller de får hjælp/guidning hertil inden måltidet. De børn, der skal have skiftet ble, får dette, og der trænes toiletbesøg.

Både børn og personale har faste pladser, hvor der på barnets stol er fastsat navn og billede. Denne struktur bidrager til sammenhæng, genkendelighed, tryghed og ro. Børnesammensætningen ved bordene er aldersafhængigt, idet alder har betydning for, hvordan måltidet gennemføres. Eksempelvis deltager de ældste børn i uddeling af service, de hælder selv op i kop, og de smører selv rugbrød.

Vi benytter måltidet, som et rum for udvikling af både smag og kompetencer, ligesom vi har fokus på stemning. Det skal være rart at spise sammen. Vi gennemfører serveringen på en sådan måde, at børnene få lejlighed til at smage på al den mad, der serveres. Dette udvikler både barnets sanser og styrker barnets mod. Vi arbejder med turtagning, og vi understøtter, at børnene hjælper hinanden ved bordet. Vi synger madsange, og vi taler om maden vi spiser – om smag, form og farver.

Personalet har i måltidssituationen fuldt fokus på børnene for herigennem at bidrage til fordybelse i aktiviteten. Dialogen målrettes den konkrete børnegruppe med henblik på sprogudvikling, og der er gennem strukturen med faste pladser mulighed for at bygge videre på en evt. tidligere oplevelse. Ligeledes anvender vi måltidet, som et rum for kulturforståelse. Vi tager hensyn til, hvad børnene må spise og ikke må spise. Vi tager højde for barnets præferencer og måltidserfaringer, og vi anerkender barnets integritet ift. maden.

Når vi er færdige med at spise, tørrer børnene selv mund og hænder og putter kluden, de har tørret sig med, i skraldespanden Således er selvhjulpenhed i centrum både før, under og efter måltidet, idet selvhjulpenhed, som tidligere nævnt, er en central del af barnets udvikling til at blive et selvstændigt og ansvarsfuldt menneske.

Vi differentierer i hvilket omfang, det er tilladt at forlade bordet, inden alle er færdige med at spise. I nogle situationer giver det mening at blive siddende ved bordet; fx i forbindelse med fælles dialog. I andre situationer forlader de børn, som er færdige med at spise, deres bord for fx at sidde på madrassen og læse en bog.

MÅLTIDET I BØRNEHAVEN

Måltidet er i denne sammenhæng af forstå som madpakketid. Bliver børnene sultne inden dette måltid, må de gerne spise en mad. Ofte samles der en lille gruppe omkring en formiddagsmad, og der skabes en hyggestund, som kan støttes af det pædagogisk personale; både med henblik på at sprogstimulere og med henblik på at fremme den sociale relationsdannelse.

Inden måltidet påbegyndes, vasker børnene hænder og besøger toilettet, hvor personalet i den forbindelse guider dem. Der vaskes hænder, og toilettet besøges. Vi træner renlighed og selvhjulpenhed.

Måltidet indtages ved flere borde, hvor både børn og personale har faste pladser, og hvor børnene er placeret med afsæt i alder. Ved hvert bord sidder der et personale. Dog må de større børn (kommende skolebørn) gerne sidde alene ved et bord og spise; dette bl.a. for at fremme deres selvstændighed. Strukturen ved måltidet medvirker til at skabe tryghed og genkendelighed for det enkelte barn. Strukturen er dog af fleksibel karakter; opstår fx en ny relation mellem to børn, som vi som personale vurderer skal fremmes, ændres gruppesammensætningen ved bordene. Måltidet påbegyndes, når der er sagt værsgo eller ved en madsang. Herved skabes en fællesskabsfølelse omkring måltidet.

Vi anvender måltidet som både et lærings- og dannelsesrum, hvor dialogen er et vigtigt redskab. Gennem dialogen styrkes ikke blot barnets sprog, men også viden om verden. Vi lytter til det enkelte barn og til dets fortællinger. Vi læser en bog, taler om dagens eller weekendens hændelser. Vi taler om maden vi spiser og om, hvad vi skal lege på legepladsen efter måltidet. Vi taler om, hvordan man sidder, hvordan man spiser, at man siger undskyld, hvis man bøvs osv. Endvidere anvender vi måltidet som et rum for fremme barnets selvstændighed. Dette kommer bl.a. til udtryk ved, at barnet selv henter sin madkasse, henter skraldeskåle, hjælper med rullebord

eller deler frugt ud. Vi er både i sprog og handling opmærksomme på, at alle skal byde ind og være deltagende.

Vi har ved måltidet fokus på fællesskabet, og på den gode og anerkendende stemning. Frem for at sige til barnet: "Du skal åbne din madpakke, siger vi fx: "Hvad mon du har med i din madpakke i dag?". Vi taler om kulturelle forskelle med afsæt i madpakkens indhold, og vi søger at fremme børnenes mellemmenneskelige forståelse ved eksempelvis at anerkende madpakkernes forskelligartethed. Vi er endvidere opmærksomme på både at underbygge eksisterende relationer mellem børnene og at fremme nye.

Det vurderes fra dag til dag, og fra bord til bord, hvornår børnene er færdige med at spise og må forlade bordet, idet mæthedsfølelsen og tålmodigheden er individuel.

Legepladsen

TID PÅ LEGEPLADSEN I VUGGESTUEN

Vi benytter legepladsen stort set dagligt, hvor vi differentierer antallet af børn, som benytter den. Nogle gange er vi alle på legepladsen, andre gange er kun en gruppe af stuens børn på legepladsen. De dage, hvor legepladsen ikke benyttes, søger vi så vidt muligt i stedet at tage børnene med på tur.

Inden vi skal ud, fortæller vi altid børnene, hvad der skal ske, ligesom vi i garderoben træner barnets selvhjulpethed, hvor vi guider børnene og opmuntre dem til at være aktivt deltagende i processen med at tage tøj på. Vi taler endvidere med børnene om, hvad for noget tøj vi skal have på i forhold til vejret.

Legepladsen benyttes i høj grad som en rum for grov- og sansemotorisk udvikling og for vidensudvikling. Her udnytter vi både legepladsens redskaber og naturens elementer – dyr, vand, jord, sand, pinde osv. Vi nyder fx, at vi har gamle træstammer, hvori der gemmer sig små dyr og at kunne plante/så i vores urtehave for efterfølgende at spise de ting, vi har dyrket. Vi nyder at have borde/bænkesæt, hvor vi kan sidde og spise, ligesom legepladsen er et samlingssted, når vi laver bålmad.

Også sprogfærdigheder og sociale færdigheder øves på legepladsen. Fx italesættelse af begreber og turtagning, ligesom vi er opmærksomme på at opmuntre barnet til at afprøve nyt.

Personalet er aktivt deltagende på legepladsen, og vi fordeler os og søger at etablere mindre læringsrum for hermed at skabe ro og forudsigelighed for børnene. Samtidig bidrager de mindre læringsrum til øget mulighed for differentiering med afsæt i det enkelte barns forudsætninger og præferencer. Vi har respekt for barnets ønsker og behov, og vi er fleksible, lydhøre og anerkendende overfor børnene.

Vi sigter mod at være opmærksomme og nysgerrige på barnet. Hvad er barnet optaget af? Hvordan reagere barnet i forskellige situationer? Hvordan interagerer barnet med de andre børn?

Herved har vi mulighed for både at fremme barnets nysgerrighed, undring og interesser og at understøtte barnets sociale kompetencer med afsæt i venskabsdannelse.

TID PÅ LEGEPLADSEN I BØRNEHAVEN

Legepladsen kan benyttes hele dagen, men anvendes oftest af alle stuer efter middagsmåltidet. Når vi skal på legepladsen, fordeler personalet sig mellem stue, garderobe, wc og legeplads for at sikre, at det enkelte barn kan modtage den nødvendige støtte i de forskellige læringsrum. Vi stiller alderssvarende krav, og vi hjælper og guider det enkel barn med henblik på at udvikle barnets selvhjulpenhed.

På legepladsen vægtes de børneinitierende aktiviteter, hvor personalet stiller sig tilgængelig for børnene gennem guidning. Fx siger vi ikke nej til en børneinitieret aktivitet, men opstiller i stedet alternativer. Det er også muligt for børnene at deltage i vokseninitierende aktiviteter, hvor vi søger at skabe små overskuelige miljøer med udvalgt legetøj eller aktivitet. Fx historielæsning, sandkasseleg, leg med vand eller bål. Vi spiser endvidere frugt på legepladsen, når vejret tillader det.

Vi anvender også vores terrasse, som vi aktivt værner om med planter, sofaer og bænke, og vi trækker "inde-aktiviteter" ud på terrassen.

Vi bestræber at være fleksible i brugen af legepladsen. Fx må de større børn benytte legepladsen uden, at der er personale tilstede.

På legepladsen leger børnene på tværs af stuer, hvilket giver mulighed for at opbygge nye relationer mellem børnene. Vi observerer børnene interaktioner og tager hånd om dem, der har behov for voksenstøtte. Vi guider børnene i konflikter og tilskynder børnene til at indgå nye legerelationer gennem identifikation af barnets kontaktstrategier.

Tur ud af huset

Bevægelse og Science

TUR UD AF HUSET I VUGGESTUEN

Ture ud af huset foregår som oftest som en formiddagsaktivitet. I tilfælde af, at der er tale om længere ture, medbringer vi madpakker.

Ofte foregår turene i mindre grupper, idet der kan være børn, som sover om formiddagen. Endvidere giver de mindre grupper mulighed for øget opmærksomhed mod det enkelte barn, ligesom det medvirker til at skærpe fordybelsen i det oplevede.

Vi er opmærksomme på mundtligt at forberede børnene på turen, som oftest foregår i nærmiljøet, hvor vi fx udforsker skov, stier, vandløb og de nærliggende legepladser i området.

Turene kan have bestemte mål. Fx broen i skoven, hvor vi leder efter trolden fra "de tre bukkebruse". Eller køerne, hvor vi snakker om, hvad der skal ske, når køerne skal slagtes.

Når det er muligt, søger vi at inddrage børnene i, hvor turen skal gå hen. Vi er generelt meget opmærksomme på at følge barnets spor, idet dette understøtter barnets meningsfulde deltagelse.

Vi sigter mod, at børnene, i det omfang de formår, er selvhjulpne. Vi guider i garderoben, ligesom de børn, der kan gå selv, opfordres til dette.

Når vi er på stisystemet, får børnene lov til at løbe hen af stierne så længe, de kan ses af personalet. Her øver vi, at barnet kommer tilbage, når personalet kalder.

Vi ser i høj grad ture ud af huset som et læringsrum for både videns-, sanse- og kompetenceudvikling. Videns- og sansemæssigt øges fx barnets omverdensforståelse og -bevidsthed, hvor personalet søger at gøre barnet opmærksom på, hvad det ser. Det kan fx være et barn, der ser sin egen skygge, trafikken, dyr eller særlige forhold i naturen. Vi lytter til naturens lyde, og vi mærker på det, vi møder på vores vej; en lille sten eller en pind, som skal videre med på tur. Herved vækkes samtidig barnets nysgerrighed og mestringsevne. Endvidere benævner vi alt det, vi gør og ser med henblik på at styrke barnets sprog.

Også kroppen bruger vi aktivt i naturen, hvor vi sigter mod at udvikle barnets fin- og grovmotoriske evner. Vi udfordrer, opmuntre og anerkender barnet, og vi venter på, at barnet udfører opgaven selv.

Ture ud af huset medvirker samtidig til at styrke og udbygge relationerne børnene imellem. Børnene udvikler social forståelse og lærer at drage omsorg for og tage hensyn til hinanden.

TUR UD AF Huset I Børnehaven

På ture ud af huset mærker vi verden, og lærer på en anderledes måde ved at give børnene mulighed for at stifte bekendtskab med samfundets mangfoldighed og tilbud. Eksempler på ture ud af huset er biblioteket, et museum, det lokale supermarked og skoven. Herved udvikles samtidig børnenes kendskabet til lokalområdet.

Før turens opstart forberedes børnene, ligesom der skabes en overordnet struktur for turen: Hvem skal med på turen? Hvor skal vi hen? Hvilket tøj skal vi have på? Hvad skal der pakkes ned i tasken? Er der særlige regler, som skal overholdes på turen? Fx er der forskel på at være i skoven og på biblioteket, hvorfor vi søger at formidle rammer for den på turen forventede adfærd. Vi vægter, at børnene lærer at begå sig i trafikken, og børnene får tildelt en "gåmakker", hvor der i gårækken altid er et personale forrest og bagerst i rækken. Det samme gør sig gældende i de tilfælde, hvor vi skal med bussen; her tælles børnene, vi sidder samlet i bussen og alle går ind og ud af sammen dør.

Når der er mulighed for, at børnene kan bevæge sig frit, instruerer vi børnene i vigtigheden af at kunne se et personale, ligesom personalet har øje på alle børn. Det tilstræbes at dele børnene op i mindre grupper på turen, da dette øger den fælles opmærksomhed, tryghed, nærvær og fokus på det enkelte barns forudsætninger og kompetencer.

Ture i naturen giver særlige muligheder for differentiering, idet naturen indbyder til alternative former for leg, kreativitet til brug af fantasien.

Vi vægter genkendelighed og tryghed, hvorfor vi søger at tage til samme sted flere gange. Dette bidrager samtidig til, at barnets nærmeste udviklingszone styrkes og udvides, idet genkendeligheden understøtter barnets lyst, vilje og mod til at bevæge sig uden for egen komfortzone.

Gennem ture ud af huset tilegner vi os viden omkring verden gennem fælles oplevelser, der understøtter dialog mellem børnene. Vi finder fx ud af, at gravkoen fra bogen også findes i den virkelige verden.

De fælles oplevelser styrker barnets fortælling om sig selv, og gennem mødet med verden udenfor institutionen finder en dannelsesproces sted, hvor barnets personlige og sociale kompetencer udvikles.

Turens afslutning foregår på samme måde som turens begyndelse, hvor vi forbereder børnene på, hvad der skal ske.

I tilfælde af, at barnet ikke er afleveret i institutionen ved turafgang, italesættes overfor forældrene, hvad dette betyder for både barnet og gruppen. Det er en mulighed, at forældrene bringer barnet hen til det sted, hvor gruppen er. Vi er altid tilgængelige på telefon.

Del III: Kvalitetsudvikling og -sikring i Pinjevejens Børnehus

Pinjevejens Børnehus har gennem de sidste 5-6 år arbejdet intensivt med kvalitetsudvikling og -sikring af vores pædagogiske praksis. Dette med udgangspunkt i viden om vigtigheden af at være i stand til at skabe læringsrum, der understøtter ALLE børns læring, udvikling og dannelse og hermed bidrager til at fremme lige muligheder. Lige muligheder for at udvikle personlige, sociale og sproglige kompetencer og lige muligheder for at erhverve værdifuld viden om verden omkring os – alt sammen med henblik på at højne det enkelte barns livsvilkår og livskvalitet og skabe de bedste betingelser for, at barnet får et godt børnehaveliv og på sigt en god skolegang, uddannelse og job. Nærværende del indeholder tekst knyttet til overskrifterne "Overgange", "Forældreinddragelse og -samarbejde", "Videnudvikling og -deling", "Tværfagligt samarbejde" og "Planlægning, evaluering og dokumentation" – forhold der sammen med vores pædagogiske grundlag og praksis er med til at skabe et læringsmiljø kendetegnet ved kvalitet.

Overgange

I Pinjevejens Børnehus har vi en skærpet opmærksomhed på overgange; både overgange fra vuggestue til børnehave og fra børnehave til skole. Ligeledes har vi opmærksomhed på overgangen fra hjem til vuggestue/børnehave og fra dagpleje til vuggestue/børnehave. I overgangen fra hjem til vuggestue/børnehave har vi fokus på at skabe tryghed mellem forældre, barn og pædagogisk personale. Der afholdes opstartssamtale, arrangeres besøg i Pinjevejens

Børnehus, tilbydes at forældre kan være med de første dage, og der tilbydes 3-mdr. samtale. Efter behov er der tolk og flere opfølgende samtaler.

I overgangen fra vuggestue til børnehave arbejdes der den sidste måned med, at det pågældende barn besøger børnehaven med madpakke og med at barnet bliver tryk ved både det nye stues pædagogiske personale og stuens børn. Ligesom der bliver afholdt overleveringssamtale med forældre og pædagogisk personale fra vuggestuen og børnehaven. Der bliver overleveret kompetencehjul og handleplan, som er udarbejdet i den måned, barnet er fyldt 2,10 år. Nogle stuer udarbejder endvidere en ressourceblomst på barnet med fokus på barnets forudsætninger og kompetencer og på den pædagogik, der lykkes i samspillet med barnet.

Når barnet er startet op i børnehaven, og fået oparbejdet en erfaring med børnehavens rutiner, arrangeres der et besøg til vuggestuen. Dette for at værne om gamle relationer, at skabe et gensyn med det gamle og for at etablere en sammenhæng i barnets hverdag.

I overgangen fra dagtilbud til skole har vi et udvidet samarbejde med vores distriktsskole Munkevænget Skole, hvor der blandt andet er udarbejdet skolepas. Her bruger vores storebørnsgruppe ugentligt SFOens og skolens lokaler, hvilket bidrager til at skabe en genkendelighed ift. de fysiske lokaler og personalet.

Vi har endvidere en pædagog med i glidende overgang i en mdr. for at skabe tryk for børn og forældre. Endelig afholdes overleveringssamtaler mellem børnehave og skole. Til overleveringssamtalen bliver der i februar mdr. udarbejdet et kompetencehjul på alle børn samt handleplaner på de børn, hvor der er et behov. Ved overleveringssamtalen kan der endvidere efter behov deltage eksterne samarbejdspartnere. Der tages ved samtalen også udgangspunkt i sprogvurderingen (generel, fokuseret og særlig indsatsgruppe), og der videregives via handleplan, hvordan der er arbejdet med sprog.

Bevægelse og Science

Forældreinddragelse og –samarbejde

I 2018 og 2019 deltog personalet i Pinjevejens Børnehus i et uddannelsesforløb med familierapeut og forfatter Niels Elkjær Krogh. Formålet var at videreudvikle på forældresamarbejde og forældreinddragelse. Niels Elkjær Krogh bistod både som underviser, ekstern sparringspartner og konsulent i denne proces. At videreudvikle på vores forældresamarbejde er en forløbende proces, som vi altid vil være nysgerrige på at dygtiggøre os. Derudover har 4 pædagoger været på efter uddannelse i GROW forældreudvikling. I 2021 arbejdes der med det værdige forældresamarbejde med udgangspunkt i bogen "Opsporing og underretning i dagtilbud" af Anne Marie Villumsen og Kirsten Elisa Petersen.

Nedenfor beskrives værdien af det gode forældresamarbejde samt den praksis, der for nuværende finder sted i Pinjevejens børnehus.

Værdien af det gode forældresamarbejde

Barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse er et fælles ansvar, som deles af institutionens personale og forældre. Dette fordrer, at alle omkring barnet arbejder sammen om at give barnet de bedste muligheder og forudsætninger for et godt børneliv/institutionsliv. Vi vægter et tillidsfuldt, åbent og respektfuldt forældresamarbejde. Et forældresamarbejde, hvor vi sammen skaber de bedste betingelser for det enkelte barn.

Gennem et godt forældresamarbejde skabes brobygning mellem hjem og institution, og barnets verdener bindes sammen.

Et godt forældresamarbejde medvirker til, at personalets kendskab til både barnet og familien øges. Fx barnets kulturelle baggrund og forudsætninger samt barnets handlinger og reaktioner. Et sådant kendskab bidrager til at skabe en kvalificeret udviklingsramme og et trygt institutionsmiljø for barnet. Ligeledes medvirker et godt forældresamarbejde til, at forældrene i højere grad kan understøtte barnets trivsel, udvikling og læring i institutionen.

Tillid mellem personale og forældre er kernen i det gode forældresamarbejde. Gennem tillid skabes grundlag for, at forældrene deler relevant viden med os – også når livet er svært. Og gennem tillid gøres "den svære samtale" lettere.

Karakteren af det gode forældresamarbejde

Et godt forældresamarbejde hviler på gensidig tillid og respektfuld dialog samt en fælles forståelse for barnets behov og udviklingsafsæt. Målet er altid at skabe de bedste betingelser for barnet, og forudsætningen herfor er, at forældrene føler sig set og hørt. Vi er således opmærksomme på, at give forældrene plads til at fortælle om deres barn. Vi er lyttende i forhold til disse fortællinger, hvor vi som personale stiller vores viden og erfaring til rådighed på en anerkendende måde med henblik på eventuel guidning og støtte.

Vi ser det som personalets ansvar at skabe og vedligeholde det gode forældresamarbejde.

Forældre har forskellige forudsætninger for at indgå i et samarbejde, og disse forudsætninger skal vi være nysgerrig i forhold til. Fx ved at italesætte det, vi ser og høre. Som personale har vi en professionel tilgang til vores forældresamarbejde og kan differencer i forhold til den enkelte forældre.

Vi anlægger som personale altid en åben og inkluderende tilgang, og vi søger at møde forældrene med afsæt i deres behov. Bl.a. anvender vi "Ressourceblomsten", "Kompetencehjulet", "Skoleparathedundersøgelse", "KRAP registreringer" og iagttagelser som afsæt for dialog.

Vi opfordrer forældrene til at stille spørgsmål til både vores praksis og vore bevæggrunde for den pågældende praksis, og vi er nysgerrige på forældrenes praksis og synsvinkler.

Vi er bevidste om, at et godt forældresamarbejde kræver, at vi giver noget af sig selv i relationen. Vi er dog også bevidste om ikke at blive private i samarbejdet, men at holde det på et professionelle niveau.

Vi er opsøgende i forhold til oplysninger om barnet, hvor vi stiller åbne og afsøgende spørgsmål. Fx hvis barnet reagerer anderledes, end det plejer.

Vi er opmærksomme på, at forældresamarbejdet til tider kan rumme svære følelser – forældrene både kan blive vrede og kede af det. Ikke desto mindre tør vi som personale involvere os, hvor vi er tålmodige og rolige i vores tilgang til forældrene, og hvor netop tilliden mellem forældre og personale skaber de bedste forudsætninger for at kunne håndtere de svære situationer.

Vi er opmærksomme på at involvere ledelsen/ kollegaer, hvis der er behov herfor.

Forældrene er vores vigtigste samarbejdspartnere, og det gode forældresamarbejde lykkes, når vi inddrager hinanden. Det er derfor vigtigt, at også forældrene kan se værdien at et godt samarbejde. Vi er bevidste om, at på trods af vores faglige barrund og forudsætninger, så er afsættet for et godt forældresamarbejde altid baseret på, at det er forældrene, der er eksperter på eget barn. Det er gennem forældrenes fortællinger om barnet kombineret med vores faglige erfaringer og ekspertise, at vi kan skabe de bedste udviklingsbetingelser for barnet i institutionen.

Struktur og pædagogik i det gode forældresamarbejde

I vores daglige praksis skelner vi mellem det formelle og det uformelle forældresamarbejde, hvor det uformelle samarbejde er kendetegnet ved det daglige møde med forældrene, og det formelle samarbejde er kendetegnet ved planlagte begivenheder.

Det formelle forældresamarbejde indledes med en opstartssamtale. Herefter finder opfølgningssamtaler sted alt efter behov.

Ved opstartssamtalen drøfter vi med forældrene gensidige forventninger til hinanden. Dette har flere formål. For det første giver det forældrene mulighed for at give barnet en optimal opstart i institutionen. For det andet giver det forældrene mulighed for at italesætte eventuelle uhensigtsmæssige forventninger, som vi måtte have til familien. For det tredje kan vi med afsæt i forældrenes forventninger til os i højere grad tilgodese eventuelle ønsker og behov. Det er i denne sammenhæng væsentligt at tilføje, at ligesom vi differentierer praksis med afsæt i det enkelte barn, differentierer vi også de forventninger, som vi har til forældrene med afsæt i den enkelte familie, hvor vi anlægger et resourcesyn på både barn og forældre. Det samme gør sig gældende i relation til det generelle forældresamarbejde, hvor vi fx i nogle situationer vælger at anvende tolk, ligesom vi ved behov for guidning og støtte i nogle situationer udelukkende anvender dialog og i andre situationer supplerer dialogen med konkret at vise forældrene, hvordan de kan agere i specifikke situationer.

Vi er altid grundig forberedte ved et forældremøde – fx gennem observationer og sparring både internt og eksternt – og vi informerer både mundtligt og skriftligt om mødet for at sikre, at

budskabet er modtaget og forstået, ligesom vi inddrager forældrene i forhold til, hvornår mødet skal finde sted og hvad mødet skal omhandle.

Kognitiv sagsformulering (KRAP skema) benyttes som forberedelse til forældresamtale, hvor forældrene på forhånd modtager en dagsorden for mødet indeholdende en eller flere målsætninger. Dagsordenen bidrager både til en struktur for mødet og til at forældrene en give forældrene mulighed for at bidrage med deres vinkel.

Vi er i samtalen undersøgende og opmærksomme på, om der er behov for at ændre de definerede målsætninger, hvor vi med afsæt i en anerkendende tilgang involverer forældrene aktivt heri. Vi giver gerne forældrene en opgave ud fra det, der er aftalt ved en samtale. Der skrives referat efter hvert møde, og dette referat udleveres til forældrene.

Andre eksempler på det formelle forældresamarbejde er afholdelse af fælles forældremøder på stuerne, forældrebestyrelsesmøder samt generalforsamling.

Det uformelle forældresamarbejde finder sted, når barnets afleveres eller afhentes i institutionen. Det er i disse situationer, at vi udveksler dagligdagsinformationer om barnet, hvor det for personalets vedkommende som udgangspunkt handler om at fortælle forældrene om barnets dag i institutionen. Her bestræber vi os på altid at få sagt goddag/farvel og at få fortalt de småsucces historier fra barnets dag. Dog søger vi også en dialog om forhold, der ikke eksplicit vedrører forhold omkring barnet – det kan være vejret, nyheder i tv eller noget helt tredje – idet denne dialog bidrager til at øge den gensidige tillid.

Det uformelle daglige forældresamarbejde kan også finde sted i et af institutionens mødelokaler, hvis vi eller forældrene har brug for en mere fortrolig samtale.

Ugeplanen er at af de redskaber, som medvirker til at understøtte det uformelle forældresamarbejde. Gennem ugeplanen kan forældrene orientere sig om, hvad der skal ske i institutionen, og planen kan danne afsæt for dialog – både om hvad der er sket, og hvad der skal ske. Samtidig bidrager ugeplanen gennem sin informative karakter til at skabe en tryghed hos forældrene om barnets dagligdag i institutionen.

Andre eksempler på det uformelle forældresamarbejde er sommerfesten og bedsteforældredag, hvor vi mødes til et formelt arrangement, men hvor aktiviteterne og dialogen foregår uformelt. Det er generelt vigtigt for os i tale og handling at vise forældrene, at de er en del af det institutionelle fællesskab.

Viden- og kompetenceudvikling og videndeling

For at højne vores kvalitet i pædagogisk praksis prioriterer vi fælles uddannelse af alle personaler. Dette betyder, at alle personaler får den samme viden og dermed et fælles sprog og et fælles pædagogisk afsæt, hvilket sikrer den samme kvalitet i hele huset. Kvalitetsudviklingsmæssigt har vi bl.a. arbejdet med KRAP (Kognitiv, ressourcefokuseret, anerkende pædagogik), social inklusion, Børns Leg og eksperimenterende virksomhed, Sprogstimulering i dagtilbud samt Datainformeret

forbedringsarbejde i dagtilbud, Forældreinddragelse/samarbejde, GROW udviklingsleg (fortsætter i 2021) og GROW forældreudvikling. I 2021 og 3 år frem vil fokus være på bevægelse og science. Dette med henblik på at styrke vores profil Bevægelse og Science. Vi vil bl.a. modtage uddannelsesforløb i science fra firmaet Science i Børnehøjde – se gerne deres hjemmeside www.science-i-boernehoejde.dk.

Både hvad angår videreudvikling og videndeling spiller vores ressourcepædagoger en central rolle, hvor de fx arbejder med vidensdeling, mesterlære, Den Styrkede Pædagogiske Læreplan eller giver sparring fx ift. afvikling af samling, legegrupper eller enkelte børns trivsel, læring og udvikling.

På vores afdelingsmøder er der ligeledes mulighed for at videnudvikle og -dele. Fx har vi i perioder arbejdet med Den Kognitive Sagsformulering med henblik på at udvikle den pædagogiske praksis omkring et barn og familie og for at åbne op for en gensidig sparring og undring.

Der bliver i 2021 fokus på at debattere pædagogiske praksis såsom Opstart af nye børn, sove situationen, legeplads pædagogik, den gode forældresamtale.

Der er mulighed for, at personale kan ansøge om enkelte diplommoduler, som er i tråd med det, der arbejdes med i institutionen. Dette med henblik på at sikre, at den viden, den pågældende medarbejder erhverver, er relevant i institutionsøjemed og ikke kun en viden, der kommer den enkelte medarbejder til gode. Det kan fx være et vejleder modul.

Det betyder også, at den enkelte medarbejder er forpligtet på at dele sin viden med kollegaer. I forbindelse med kompetenceudvikling af medarbejdere søges ved BUPLs kompetencefonden eller ved Kolding Kommunes uddannelsesmidler.

For at sikre en ensartet kvalitet i hele Kolding Kommune er alle dagtilbud, dagpleje og skoler med i et læringsledelsesprojekt (LSP) under ledelse af Århus Universitet og professor Thomas Nordahl, hvor projektets formål er at forbedre alle børns trivsel, læring og udvikling gennem kvalificering af den pædagogiske praksis.

Bevægelse og Science
i Børnehøjde

Tværfagligt samarbejde

I Pinjevejens Børnehus har vi et tæt samarbejde med PPR, Pædagogisk Forum, pædagogisk rådgiver, pædagogiske konsulenter fra BUA, familiebehandler, familieafdelingen, socialrådgiver i dagtilbud og sundhedsplejen.

I et samarbejde mellem stuens personale og ledelsen laves en pædagogisk vurdering, om der skal inddrages en eller flere af førnævnte aktører.

Planlægning, Evaluering og dokumentation

Planlægning, evaluering og dokumentation er væsentlige elementer i arbejdet med at udvikle og sikre kvalitet i den pædagogiske praksis. Planlægning, fordi vi gennem en systematik tilgang til praksis får lejlighed til at reflektere over og identificere den praksis, vi forventer har det største

udbytte. Evaluering, fordi det giver os mulighed for at undersøge, hvad der i praksis virker for hvem og i hvilke sammenhænge. Dokumentation, fordi vi herigennem fastholder overfor os selv og viser omverdenen de resultater, vi gennem vores pædagogiske praksis har opnået.

I planlægnings- og evalueringsøjemed anvendes forskellige redskaber, fx SMITTE, kognitiv sagsformulering, SPU, ressourceblomst, kompetencehjul SMART og handleplan i kompetencehjulet, handleplaner fra familieafdelingen/PPR, dialog møder fx stuemøder eller afdelingsmøder. Disse redskaber fungerer samtidig som intern dokumentation og som refleksionsredskaber.

Den eksterne dokumentation er målrettet omverden; fx forældre, PPR og Børne- og uddannelsesforvaltningen. Denne dokumentation har forskellige formål.

Til forældre arbejder vi med både visuel og skriftlig dokumentation på MITKolding. Derudover anvender vi ressourceblomsten, kompetencehjulet og handleplaner i samarbejde med forældre; både ift. planlægning, evaluering og dokumentation.

Til PPR anvendes opfølgende samtaler og PPV både ift. planlægning og evaluering.

Til BUA bliver der hvert år udarbejdet en kvalitetsrapport. Denne bliver udarbejdet af ledelsen med både et tilbageblik på året, der er gået, og med strategi for, hvad der skal være fokus på i det fortløbende år. Kvalitetsrapporten bliver fulgt op af et møde med en af de pædagogiske konsulenter fra BUA

Bevægelse og Science
i Børnehøjde

Pinjevejens Børnehus

Bilag 1

Ramme for arbejdet med LæseLeg

Udarbejdet december 2017 af Sprogansvarlige Pernille Olsen, Mette Sørensen og Ledelsen

Hvorfor LæseLeg

I 2016 og 2017 viste LSP målingerne T1 og T2 i Pinjevejens Børnehus, at der var et øget behov for at videreudvikle på det pædagogiske sprogarbejde. Derudover kan vi se en markant stigning i antallet af tosprogede børn med sproglige vanskeligheder. Med sprogarbejde menes både sprog og kommunikation. LæseLeg blev et tiltag blandt andre sproglige og kommunikative tiltag.

LæseLeg og dialogisk læsning

Det er den amerikanske udviklingspsykolog G.J. Whitehurst, der først har beskrevet dialogisk læsning som er en frontløber til LæseLeg. LæseLeg (2012) er udviklet af Mary Fonden i samarbejde med lærer og talepædagog Jette Løntoft, professor emeritus Stig Brostrøm, professor Kristine de López Jensen, professor Anne Holmen og cand.pæd. og tidligere rektor Peter Mikkelsen samt med støtte fra Det Obelske Familiefond.

Højtllæsningens rolle i børns kommunikative udvikling er dokumenteret i flere videnskabelige studier. Fx ved vi fra udenlandske undersøgelser, at dialogisk læsning bidrager til et øget ordforråd, og – hvad der er mere vigtigt – en styrkelse af børnenes kommunikative kompetencer. Det hjælper dem til bedre at kunne komme i dialog med andre børn, at lege og være sammen om hverdagslivets aktiviteter. Kort sagt at blive inkluderet i det sociale fællesskab. Via højtllæsning og LæseLeg bliver der et øget fokus på det skrevne sprog. Mary Fonden har taget initiativ til to studier af virkningen af LæseLeg. Studierne er foretaget af forskere fra Aalborg Universitet under ledelse af professor i udviklingspsykologi og leder af Børnesprogklinikken ved Aalborg Universitet Kristine Jensen de López. Resultaterne peger blandt andet på, at LæseLeg gør børn markant bedre til at kommunikere – i forhold til børn i en testgruppe, der fik de samme bøger læst højt på den klassiske måde. Rapporterne kan læse på <http://laeseleg.dk/dialogisk-laesning/>.

LæseLeg er det første danske redskab, som kombinerer dialogisk læsning og en dansk pædagogisk praksis. I LæseLeg indlejres den dialogiske læsning samtidig i børnenes leg.

Metoden LæseLeg

LæseLeg handler om at læse en bog med en mindre gruppe børn. Personalet udvælger en bog som passer til målgruppen. Personalet læser bogen inden da. Bogen skal læses tre gange – inden for en/to uge – men bogen læses forskelligt hver gang:

- Første gennemlæsning foregår om muligt uden afbrydelser. Bagefter taler den voksne og børnene om bogen.
- Anden gennemlæsning inviterer til afbrydelser og samtale. Den voksne stiller spørgsmål, og man "smager" på de gode ord og taler om dem.
- Tredje læsning af bogen inddrager børnene endnu mere, de genfortæller fx, uddeler stjerner og taler om, hvad de er blevet klogere på ved at læse bogen.

De tre læsninger af bogen afsluttes med en eller flere kreative aktiviteter i den efterfølgende uge. Når børnene tegner, dramatiserer eller leger et tema eller ord fra bogen, øges effekten af den dialogiske læsning.

Indkøb af bøger

Det er de sprogansvarlige der indkøber bøger til LæseLeg. I 2017 og 2018 har de sprogansvarlige i Kolding Kommune, biblioteket, en pædagogisk konsulent fra Kolding Kommune, dagtilbudsledelse, pædagog og dagplejen arbejdet med en bogliste "Børnenes Bedste Bøger". Boglisten er udarbejdet på opfordring fra flere pædagoger i Kolding Kommune som manglede inspiration til at vælge nyere billedbogslitteratur til vores 0-5 års området. Dvs. det ikke skulle være hverken nyere eller gamle klassikere. Bøgerne er valgt ud fra et æstetisk og sproglig tilgang som gerne skulle pirre til børns fantasi, nysgerrighed og sproglige udvikling. Disse bøger vil ligeledes i Pinjevejens Børnehus blive en del af LæseLeg. Når der bliver indkøbt nye bøger vil de den første uge stå på p-stuen, hvorefter de vil blive placeret i enten sprogkasserne i børnehaven eller i sneglehuset i vuggestuen. "Børnenes Bedste Bøger" vil blive placeret i hallen på en hylde.

I Pinjevejens Børnehus vil vi arbejde med LæseLeg som følgende:

- En måned om året vil der være særlig fokus på LæseLeg. Det er de sprogansvarlige og ledelsen der hvert år tager initiativ til LæseLeg måneden.

LæseLeg måneden indbefatter:

- At hver stue arbejder intensivt med LæseLeg
 - Både børn fra den generelle, fokuserede og særlige indsats gruppe skal præsenteres for LæseLeg i den måned
 - Alle personaler på stuen skal være en del af LæseLeg
 - At hver stue deltager i at udsmykke gangen mellem vuggestue og børnehaven med de bøger de læser, fokusord og aktiviteter
 - At der bliver kommunikeret ud til forældrene hvilke bøger der bliver læst samt dialog omkring vigtigheden af højtlesning. Samt hvilke fokusord der arbejdes med
 - I maj evaluerer vi forløbet sammen
-
- Alle stuer arbejder med LæseLeg med de børn der befinder sig i den fokuserede og særlige indsatsgruppe. Dette hele året.

Vision:

Pinjevejens Børnehus vision er, at der oprettes et bibliotek/sprogletetek inden udgangen af 2019. Biblioteket skal være et samlingssted, hvor der læses højt og arbejdes med sprog. Biblioteket skal ligeledes bruges som:

- Et samlingssted hvor forældre kan få "undervisning" i hvordan de kan læse en bog højt med udgangspunkt i LæseLeg samt sprogstimulere
- Vi tilstræber at udarbejde en film omhandlende LæseLeg, som forældrene kan se sammen med pædagogen. Forældrene kan efterfølgende låne bogen med hjem
- Lukke stue – hvor fokuset skal være på højtlesning og stille aktiviteter som understøtter den sproglige og kommunikative udvikling
- Et pædagogisk lokale hvor personalet kan praktisere LæseLeg

Bevægelse og Science
i Børnehøjde

Pinjevejens Børnehus